

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
Кафедра міжнародного туризму та країнознавства**

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач кафедри
_____ Дудник І.М.
« ____ » _____ 2023 р.

ДИПЛОМНА РОБОТА
(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)
ВИПУСКНИЦІ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ «БАКАЛАВР»

Тема:

**Оцінка ресурсного потенціалу активного
туризму Ісландії**

Виконавець: здобувач вищої освіти групи 413 групи **Гринь Катерина Вячеславівна**

Науковий керівник: д. геогр. н., професор кафедри міжнародного туризму та країнознавства **Колотуха Олександр Васильович**

Нормоконтролер: _____ **Борисюк Оксана Анатоліївна**
(підпис) (П.І.Б.)

КИЇВ – 2023

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародного туризму та країнознавства
Спеціальність 242 «Туризм»
ОПП: «Туризмознавство»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
_____ Дудник І.М
« ____ » _____ 2023 р.

ЗАВДАННЯ
на виконання дипломної роботи
Гринь Катерина Вячеславівна
(П.І.Б. випускника)

1. Тема роботи «Оцінка ресурсного потенціалу активного туризму Ісландії» затверджена наказом ректора № 400 /ст від «27» березня 2023 р.
2. Термін виконання роботи: з «29» травня 2023 р. по «25» червня 2023 р.
3. Вихідні дані роботи: дані про виїзні та внутрішні туристичні потоки в Ісландії.
4. Зміст пояснювальної записки: аналітичний огляд інформаційних джерел з тематики диплому. Збір та аналіз статистичних даних щодо розвитку туристичної індустрії. Виявлення тенденцій, проблем та оцінка подальших перспектив розвитку активного туризму в Ісландії. Розробка туру із активного туризму в Ісландії.
5. Перелік обов'язкового ілюстративного матеріалу: таблиці, рисунки, діаграми, графіки: Рис. 1.1. Характеристика цілей активного туризму, Рис. 1.2. Загальний внесок подорожей і туризму у валовий внутрішній, Рис. 1.3. Частка загального ВВП, створеного подорожами та туризмом у всьому світі з 2000 по 2021 рік, Рис. 1.4. Кількість міжнародних туристичних прибуттів у всьому світі з 1950 по 2022 рік, Рис. 2.1. Географічна карта Ісландії, Рис. 2.2. Розподіл туристів за метою візиту до Ісландії у 2022 році, Рис. 3.1. Деталізація маршруту туру по Ісландії.

6. Календарний план-графік

№ з/п	Завдання	Термін виконання	Підпис керівника
1	Вступ	07.02- 28.02.2023 р.	Виконано
2	Розділ 1. Теоретичні аспекти становлення та розвитку активного туризму	03.03- 28.03.2023 р.	Виконано
3	Розділ 2. Ресурсний потенціал Ісландії як основа для розвитку активного туризму	10.04- 22.04.2023 р.	Виконано
4	Розділ 3. Перспективи розвитку активного туризму в Ісландії	03.05- 23.05.2023 р.	Виконано
5	Висновки	26.05- 02.06.2023 р.	Виконано
6	Захист дипломної роботи	22.06.2023 р.	

7. Дата видачі завдання: «02» травня 2023 р.

Керівник дипломної роботи: _____
(підпис керівника)

Колотуха О.В.
(П.І.Б.)

Завдання прийняв до виконання: _____
(підпис випускника)

Гринь К. В.
(П.І.Б.)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до дипломної роботи «Оцінка ресурсного потенціалу активного туризму Ісландії»: 63 с., 7 рис., 7 табл., 52 інформаційних джерела.

Об'єкт дослідження: туристичний потенціал Ісландії.

Мета роботи: дослідження особливостей ресурсного потенціалу та перспектив розвитку активного туризму в Ісландії.

Методи дослідження: критичний аналіз інформаційних джерел щодо теми роботи; ретроспективне вивчення та аналіз економічних показників розвитку туризму; статистико-економічні (прийоми групування, порівняння, табличний) щодо аналізу теми дослідження, синтезу та дедукції, узагальнення при визначенні проблем та перспектив розвитку активного туризму в Ісландії.

Результати бакалаврської роботи можуть бути використані при розробці спецкурсів для студентів спеціальностей міжнародного туризму, міжнародних відносин, країнознавства, а також як пропозиції щодо розробки стратегії розвитку активного туризму в Україні.

ІСЛАНДІЯ, АКТИВНИЙ ТУРИЗМ, РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ,
ТУРИСТИЧНА ІНДУСТРІЯ, ТУРИЗМ

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ АКТИВНОГО ТУРИЗМУ.....	9
1.1. Сутність активного туризму та значення для регіонального розвитку	9
1.2. Світовий досвід організації активного туризму: ресурси та напрямки	16
РОЗДІЛ 2. РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІСЛАНДІЇ ЯК ОСНОВА ДЛЯ РОЗВИТКУ АКТИВНОГО ТУРИЗМУ.....	25
2.1. Загальна характеристика розвитку Ісландії	25
2.2. Особливості туристичної індустрії та ресурсного потенціалу Ісландії	30
2.3. Головні осередки інфраструктури активного туризму Ісландії	36
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АКТИВНОГО ТУРИЗМУ В ІСЛАНДІЇ.....	39
3.1. Проблемні аспекти розвитку туризму в Ісландії та напрями популяризації активного туризму.....	39
3.2. Аналіз ринку українських туроператорів з активних турів Ісландії.....	41
3.3. Розробка туру із активного туризму в Ісландії.....	44
ВИСНОВКИ.....	50
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	54
ДОДАТКИ.....	60

ВСТУП

Актуальність. Світовий туристичний ринок в останні роки має новий поштовх для розвитку активних форм відпочинку, тематичних турів та нішевого туризму. В останні роки спостерігається підйом на ринку пригодницького та активного туризму відповідно до зростання глобальних тенденцій туризму, оскільки туристи переміщують свій інтерес до нових напрямків і вражень. Ринок активних форм подорожей та активного туризму швидко зростає, і зацікавлені сторони індустрії туризму повинні були підготуватися до напливу відпочиваючих, які шукають інноваційного досвіду.

У цьому аспекті європейський туристичний ринок матиме новий поштовх для розвитку активних форм відпочинку, тематичних турів та нішевого туризму. Необхідно відзначити, що у Європі є дуже багато місць, які можуть відповідати повному опису дійсно активного відпочинку. У цьому аспекті Ісландія є дестинацією із значним потенціалом до розвитку активного туризму. Ця країна має значну кількість природних локацій, які здатні вразити туристів своєю незайманою простотою та дивовижними пейзажами. Тож дослідження ресурсного потенціалу Ісландії для розвитку активного туризму є актуальним та потребує поглибленого вивчення.

Вивченням активного туризму та особливостей його розвитку займалися численні вітчизняні і зарубіжні науковці та дослідники, серед яких необхідно відмітити наступних: О.В. Колотуха, О.О. Бейдик, В.В. Абрамов, В.М. Зігунов, В.І Ганопольський, С. Гонсалес-Морсільо, П. Горрач-Росселло, О. Валеро-Сьєрра, М. Рівера, Н. Араухо Віла, Ж. А. Фраїз Бреа, В. Карріл Пауль та інші. Роботи наведених авторів загалом зосереджуються на визначенні впливу активного туризму на економічне зростання й загальний розвиток туристичної індустрії. У той же час сучасні реалії ставлять об'єктивну необхідність проведення наукового дослідження стану розвитку активного туризму із окресленням перспектив його подальшого розвитку в Ісландії, зважаючи на її ресурсний потенціал.

Метою роботи є дослідження особливостей ресурсного потенціалу та перспектив розвитку активного туризму в Ісландії.

Відповідно до обраної мети роботи визначимо наступні **завдання** для дослідження:

- визначити сутність активного туризму та значення для регіонального розвитку;
- вивчити світовий досвід організації активного туризму, а саме ресурси та напрямки;
- навести загальну характеристику розвитку Ісландії;
- виявити особливості туристичної індустрії та ресурсного потенціалу Ісландії;
- розкрити головні осередки інфраструктури активного туризму Ісландії;
- визначити проблемні аспекти розвитку туризму в Ісландії та напрями популяризації активного туризму;
- розробити тур із активного туризму в Ісландії.

Об'єкт дослідження є країна Ісландія.

Предметом дослідження є ресурсний потенціал активного туризму Ісландії.

У бакалаврській роботі використані наступні **методи дослідження**: критичний аналіз інформаційних джерел щодо теми роботи; ретроспективне вивчення та аналіз показників розвитку туризму; статистико-економічні (прийоми групування, порівняння, табличний) щодо аналізу з теми дослідження, картографічний метод, синтезу та дедукції, узагальнення при визначенні проблем та перспектив розвитку активного туризму в Ісландії.

Інформаційною базою дослідження стали нормативно-правова база, інформаційні джерела та статистичні матеріали щодо розвитку туризму, спеціальні монографічні й періодичні джерела, Інтернет-ресурси, офіційні сайти тощо.

Структура роботи. Бакалаврська робота містить вступ, 3 розділи, висновки й список використаних джерел, що включає 51 найменування, ілюстративний матеріали складається із 7 рисунків, 7 таблиць.

Апробація результатів нашого дослідження відбулася на XXIII Міжнародній науково-практичній конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених “Політ. Сучасні проблеми науки” у вигляді тез «До питань визначення дефініції «Активний туризм»».

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ АКТИВНОГО ТУРИЗМУ

1.1. Сутність активного туризму та значення для регіонального розвитку

Відповідно до стандартів Світової туристичної організації (UNWTO) під туризмом слід розуміти соціальне, культурне та економічне явище, яке передбачає переміщення людей до країн або місць за межами їх звичного середовища із особистими чи діловими/професійними цілями. Таких людей називають відвідувачами (вони можуть бути як туристами, так і екскурсантами; резидентами чи нерезидентами), і туризм пов'язаний із їхньою діяльністю, деякі із яких пов'язані із витратами на туризм [52].

Туризм – це одне з важливих соціально-економічних явищ сучасності, яке підпорядковується дії об'єктивних законів розвитку людського суспільства. Як вид людської діяльності та галузь економіки туризм в геопросторовому аспекті бурхливо розвивається, а в перспективі його значення буде без сумніву зростати. Туризм відображає характерну тенденцію сучасності, коли перевага віддається розвитку динамічного відпочинку, у процесі якого відновлення працездатності поєднується з пізнавальною діяльністю. Найбільш динамічним та просторово осяжним виступає такий важливий вид рекреаційно-туристської діяльності як активний туризм [**Error! Reference source not found.**].

Дослідник геопросторової організації туризму, український географ О.О.Любіцева визначає туризм як безперервний, динамічний, поліфункціональний з тенденцією постійного урізноманітнення функцій, етапний відповідно до змін соціально-економічного розвитку та поступу науково-технічного прогресу, полілінійний процес з чітко визначеними хронологічним та хорологічним векторами розвитку, що свідчить про його геопросторовий зміст [12].

А відповідно до Закону України «Про туризм» туризм визначається як тимчасовий виїзд особи із місця проживання в оздоровчих, пізнавальних, професійно-ділових чи інших цілях без здійснення оплачуваної діяльності в місці, куди особа від'їжджає [17].

Загалом індустрія туризму об'єднує багато галузей, зокрема розміщення, транспорт, пам'ятки, туристичні компанії тощо. У найширшому розумінні туризм визначається як процес, відповідно до якого люди подорожують і залишаються в місцях за межами свого звичного середовища менше одного року поспіль для відпочинку, бізнесу, здоров'я чи з інших причин. У всьому світі прямий внесок подорожей і туризму у ВВП становив приблизно 5,8 мільярдів доларів США в 2021 році. Враховуючи, наскільки прибутковою є галузь, багато країн мають стимул інвестувати в політику, яка сприяє розвитку подорожей і туризму. У 2021 році провідними країнами та територіями за індексом розвитку подорожей і туризму (TTDI) були Японія, США та Іспанія, які отримали по 5,2 бали із семи. Незважаючи на те, що подорожі та туризм роблять значний внесок у світовий ВВП, вони серйозно постраждали від глобальної пандемії коронавірусу (COVID-19), яка почалася на початку 2020 року [50, с. 3].

Коли Всесвітній економічний форум опублікував Звіт про конкурентоспроможність подорожей і туризму (TTCR) за 2019 рік, зростання в секторі подорожей і туризму досягало нових рекордів. Попит у цьому секторі був одним із найбільш постраждалих від пандемії COVID-19, внаслідок чого не лише компанії, але й національні економіки, які орієнтовані на туризм, серйозно постраждали від зупинок, обмежень на подорожі та зникнення міжнародних подорожей. Сьогодні з'являються позитивні сигнали, і аналіз показує, що почалося відновлення, хоча й не такими ж темпами в усьому світі чи в тих самих сегментах ринку. Нові фактори, такі як російсько-українська війна також ускладнюють це нерівномірне відновлення. У той же час сектор та його клієнти зазнали кардинальних змін. Мандрівники стали більш розбірливими, не в останню чергу щодо стану здоров'я та гігієни в потенційних напрямках; вони також обережно

ставляться до впливу майбутніх варіантів COVID або викликів у формі урядової політики, закриття кордонів і перебоїв у подорожах. Крім того, припинення міжнародних подорожей дало деяким мандрівникам, як туристам, так і діловим особам, можливість задуматися про вплив їхнього вибору на клімат і навколишнє середовище. Урядам і компаніям туристичного сектору довелося переглянути, куди вони інвестують, як вони пом'якшують ризики та зростання волатильності попиту, а також як вони реагують на зміну очікувань своїх клієнтів [49].

Крім того, О. Фастовець зазначає, що через значний рівень міжнародної туристичної інтеграції, російсько-українська війна в центрі Європи не може мати локального характеру. Як свідчать висновки експертів Європейської туристичної комісії (ЄТК) російська агресія проти України створила значні перепони відновленню туристичної сфери Європи після пандемії та спонукала туристів шукати альтернативні туристичні напрямки до інших країн [23, с. 89].

З погляду рівня рухової активності учасників туристичної діяльності можна з певним припущенням розрізнити «активні» та «пасивні» форми туристичної діяльності. Активно-рекреаційний туризм ефективніший з метою фізичного, емоційного та інтелектуального відпочинку, ніж пасивно-рекреаційний туризм. Активні форми туризму забезпечують дозований обсяг та інтенсивність фізичних навантажень учасників туристичної діяльності, що є найважливішим фактором їх повноцінного відпочинку та ефективного відновлення [36]. Можна погодитися з українським вченим-туризмознавцем С.П. Фокіним, що внесення терміну активний туризм в теорію туризму свідчить про низькій науковий рівень авторів. За своєю ідеєю, на думку С.П. Фокіна, туризм взагалі не може бути не активним [38].

Сьогодні активний туризм все більше насичується пізнавальною складовою, духом відкриття раніше незвіданого, причому вибір виду та засоби пересування залежить саме від поставленої пізнавальної мети. Наявність привабливої пізнавальної мети «відкриття», яка формується найчастіше на основі історико-краєзнавчих матеріалів або вивчення природних явищ, призводить до того, що активний туризм нерідко визначають як пригодницький туризм. Відповідно до

вимог Global Adventure Travel Trade Association, будь-яка туристична діяльність може бути класифікована як пригодницький туризм, якщо вона включає як мінімум дві з трьох ознак: фізичну активність, культурний обмін або взаємодію або занурення в природне середовище. [Error! Reference source not found.].

Загалом на сьогоднішній день в поняття «активний туризм» вкладається різне значення. Основні визначення цієї дефініції представлені нами в табл. 1.1

Таблиця 1.1

Визначення дефініції «активний туризм»

Автори	Визначення
1	2
Мальська М.П., Антонюк Н.В., Ганич Н.М.	Приїзд іноземних туристів в країну, які оплачуючи товари і послуги, забезпечують знаходження валюти в бюджет країни, що приймає, й активізує її платіжний баланс.
Лагардер Ф.	Консолідована альтернатива традиційному туризму, що складається з рекреаційних, спортивних і культурних заходів як на узбережжі, так і в горах, для здійснення яких потрібні попередні знання.
Араухо Віла Н., Фраїз Бреа Ж.А., Карріл Пауль В.	Спортивна діяльність різної фізичної інтенсивності, яка використовує природні ресурси, не погіршуючи їх.
Мишлявцева С.Е.	Форма подорожей за маршрутами невисокої складності, переважно в слабозміненому природному середовищі, з використанням активних способів пересування.
Колотуха О.В.	Різновид туризму, який при подоланні туристських маршрутів використовує активні засоби пересування та подолання перешкод (пішки, на байдарках, лижах, велосипедах, мотоциклах, вітрильних катамаранах тощо). Це форма подорожей за маршрутами невисокої складності, переважно в природному середовищі, з використанням активних способів пересування.
Деребчинська А.В.	Вид туризму, що передбачає певні фізичні навантаження з використанням активних засобів пересування переважно на територіях з унікальним ландшафтом та збереженим природним середовищем.

Джерело: складено на основі [11; 13; 23; 39; 28]

Так бачимо, що ряд фахівців міжнародного туризму (Мальська М.П., Антонюк Н.В., Ганич Н.М.) небезпідставно розуміють під активним туризмом число відвідувань будь-якої країни мешканцями інших країн, які оплачуючи товари і послуги, забезпечують знаходження валюти в бюджет країни, що приймає, й активізує її платіжний баланс [13].

Натомість, більшість фахівців з туризму розуміють під активним туризмом такий, який при подоланні туристських маршрутів використовує активні засоби пересування та подолання перешкод (пішки, на байдарках, лижах, велосипедах тощо) [11; 23; 39; 28]

Ф. Лагардер визначив активний туризм як консолідовану альтернативу традиційному туризму, що складається з рекреаційних, спортивних і культурних заходів як на узбережжі, так і в горах, для здійснення яких потрібні попередні знання [39].

Із більш вузької точки зору, Н. Араухо Віла, Ж. А. Фрайз Бреа, В. Карріл Пауль визначили активний туризм як спортивну діяльність різної фізичної інтенсивності, яка використовує природні ресурси, не погіршуючи їх, і запропонували концептуальну модель, у якій активний туризм розглядається як частина більш широкого сектору природного туризму [28].

Незважаючи на концептуальні відмінності в літературі щодо активного туризму та суміжних галузей, активний туризм визначають окремим сектором або підсектором. Загальні елементи в їх визначеннях включають фізичні, спортивні та пригодницькі види діяльності, які є спеціалізованими, мають сильний сектор дозвілля або рекреаційний компонент і практикуються з використанням природних ресурсів у середовищі, де вони відбуваються [32].

Активний туризм передбачає подорожі людини з одного місця в інше в пошуках нових пригод і активностей. Цей вид туризму найбільш відомий серед молодих туристів і людей, які люблять досліджувати віддалені райони. Це спонукає їх виходити із зони комфорту, займаючись такими видами діяльності, як походи, рафтинг, скелелазіння, дайвінг тощо. Популярність активного туризму зростає з кожним днем [29].

Загалом серед видів активного туризму О.В. Колотуха виділяє такі його форми:

- спортивно-оздоровчий туризм;
- спортивний туризм;

– екстремальний туризм [11].

Форми активного туризму з яскравим пізнавальним компонентом утворюють блок пригодницького туризму, який за реалізацією може бути спортивно-оздоровчого, спортивного або навіть екстремального змісту.

Наразі активно розвиваються нові напрямки активного туризму: екстремальний, пригодницький, наддалекі вітрильні та інші подорожі, проведення комбінованих за видами туризму (автомобільного, велосипедного, вітрильного, водного, гірського, мотоциклетного, пішохідного, спелеологічного тощо) [3].

Активний туризм дозволяє досягати важливих цілей, які мають комплексний характер та впливають на досвід туристів. Тож, серед основних цілей І. М. Рудев виділив наступні (рис. 1.1).

Зважаючи на визначені цілі основними завданнями активного туризму є:

- 1) сприяння розвитку територіального туризму;
- 2) гармонізація духовного та фізичного розвитку туристів;
- 3) ознайомлення із культурними та національними традиціями;
- 4) посилення екологічної складової туризму, забезпечення сталості;
- 5) розвиток туристичної інфраструктури;
- 6) проведення та організація тематичних зборів, змагань, фестивалів тощо [19, с. 8-9].

У дослідженні С. Гонсалес-Морсільо, П. Горрач-Росселло, О. Валеро-Сьєрра визначено, що існують прямі та непрямі впливи активного туризму на цілі сталого розвитку а регіональний розвиток [31].

Рис. 1.1. Характеристика цілей активного туризму

Джерело: складено на основі [19, с. 8].

Таким чином, активний туризм сприяє не тільки отриманню нового досвіду для туристів, розширює їх знання про певний регіони, здійснює оздоровчий вплив, цей вид туризму має позитивний вплив на регіональний розвиток та досягнення цілей сталого розвитку. Крім того, активний туризм знижує туристичний тиск на природний потенціал регіону за рахунок більшої екологічності.

1.2. Світовий досвід організації активного туризму: ресурси та напрямки

Загальний внесок подорожей і туризму у світовий валовий внутрішній продукт (ВВП) у 2021 році зріс на 21,7% порівняно з попереднім роком після різкого падіння у 2020 році через пандемію коронавірусу (COVID-19) (рис. 1.3). Загалом внесок подорожей і туризму у світовий ВВП у 2021 році склав 5,81 трильйона доларів США, що означає збільшення приблизно на один трильйон доларів США порівняно з 2020 роком, але це зростання не дозволяє наздогнати цифри до пандемії.

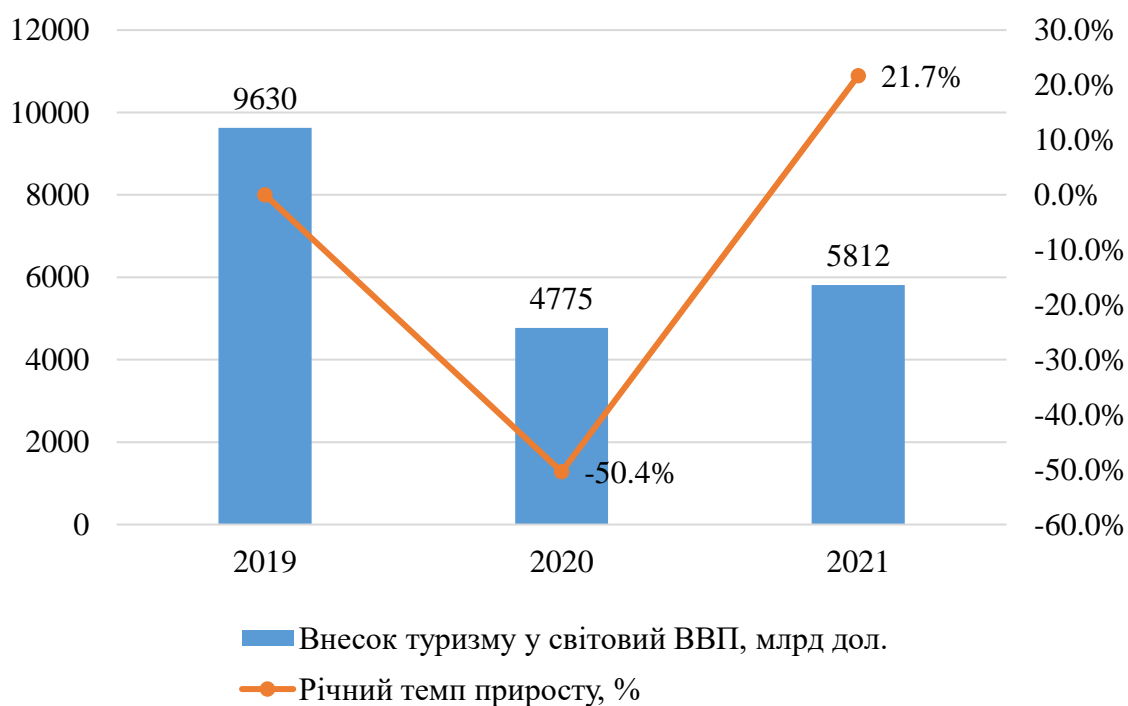

Рис. 1.2. Загальний внесок подорожей і туризму у валовий внутрішній продукт (ВВП) у всьому світі з 2019 по 2021 рік (у мільярдах доларів США)
Джерело: [46].

Подорожі та туризм склали 6,1% світового валового внутрішнього продукту (ВВП) у 2021 році, що свідчить про зростання порівняно з 2020 роком, але не

наздогнало цифри, які повідомлялися до пандемії коронавірусу (COVID-19) (рис. 1.3).

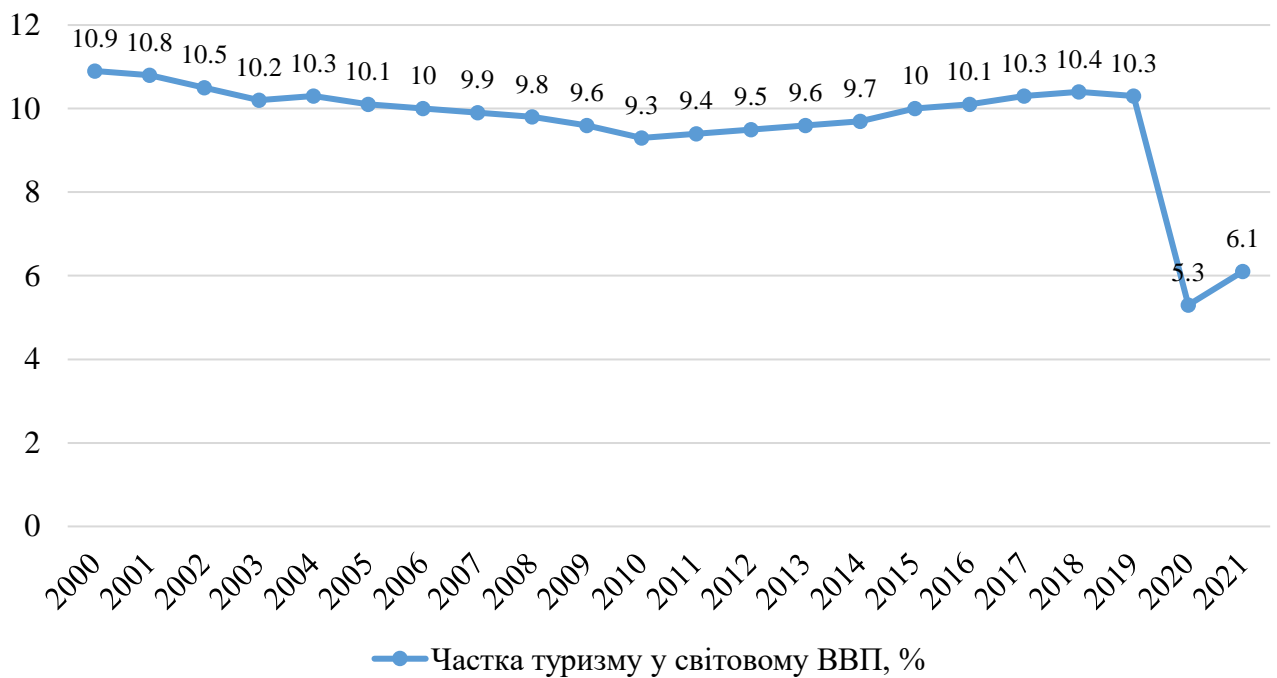

Рис. 1.3. Частка загального ВВП, створеного подорожами та туризмом у всьому світі з 2000 по 2021 рік

Джерело: [44].

У 2021 році кількість робочих місць у сфері подорожей і туризму в усьому світі все ще була на 13% нижчою, ніж у 2019 році, незважаючи на щорічне зростання. Тим часом загальні витрати на подорожі та туризм у всьому світі у 2021 році залишилися набагато нижчими за рівень до пандемії [44].

У той же час за 2021 рік США повідомили про найбільший загальний внесок подорожей і туризму у ВВП, причому ці галузі генерували, прямо чи опосередковано, приблизно 1,27 трильйона дол. У 2021 році Китай і Німеччина йдуть наступними у рейтингу, загальний внесок подорожей і туризму у ВВП яких склав 814 мільярдів і 251 мільярд дол. відповідно (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Загальний внесок подорожей і туризму у ВВП на провідних туристичних ринках у всьому світі з 2019 по 2021 рік (у мільярдах доларів США)

Країни (ТОП-10)	Роки			Зміни у 2021 р. до 2019 р.	
	2019	2020	2021	+/-	%
США	1979,1	1042,3	1271,2	-707,9	-35,77
Китай	1856,6	696,3	814,3	-1042,3	-56,14
Німеччина	391,2	239,1	251	-140,2	-35,84
Японія	371,1	167,9	206,3	-164,8	-44,41
Італія	214,5	113	179	-35,5	-16,55
Індія	212,8	124	178	-34,8	-16,35
Франція	233,3	126,5	177,9	-55,4	-23,75
Мексика	199,6	136,6	168,8	-30,8	-15,43
Великобританія	280,8	112,3	157,5	-123,3	-43,91
Іспанія	198,3	74,2	113,1	-85,2	-42,97

Джерело: [45].

Тож, у 2021 році Сполучені Штати та Китай були безперечно провідними туристичними ринками за загальним внеском подорожей і туризму у ВВП. Далі по рейтингу лідерство тримали Німеччина, Японія та Італія. У 2021 році кількість міжнародних туристичних прибуттів у всьому світі дещо зросла порівняно з попереднім роком, але залишилася набагато нижчою за показники, зафіксовані до кризи в галузі охорони здоров'я (рис. 1.4).

У 2022 році кількість міжнародних туристів у всьому світі дещо відновилася після різкого скорочення із початком пандемії коронавірусу (COVID-19). Незважаючи на значне щорічне зростання, кількість міжнародних туристичних прибуттів залишалася нижчою за рівень до пандемії, становлячи приблизно 917 мільйонів у 2022 році. У перший рік кризи внаслідок пандемії кількість в'їзних туристів у всьому світі знизилася приблизно до 409 мільйонів, що є найнижчим показником із 1989 року. [42].

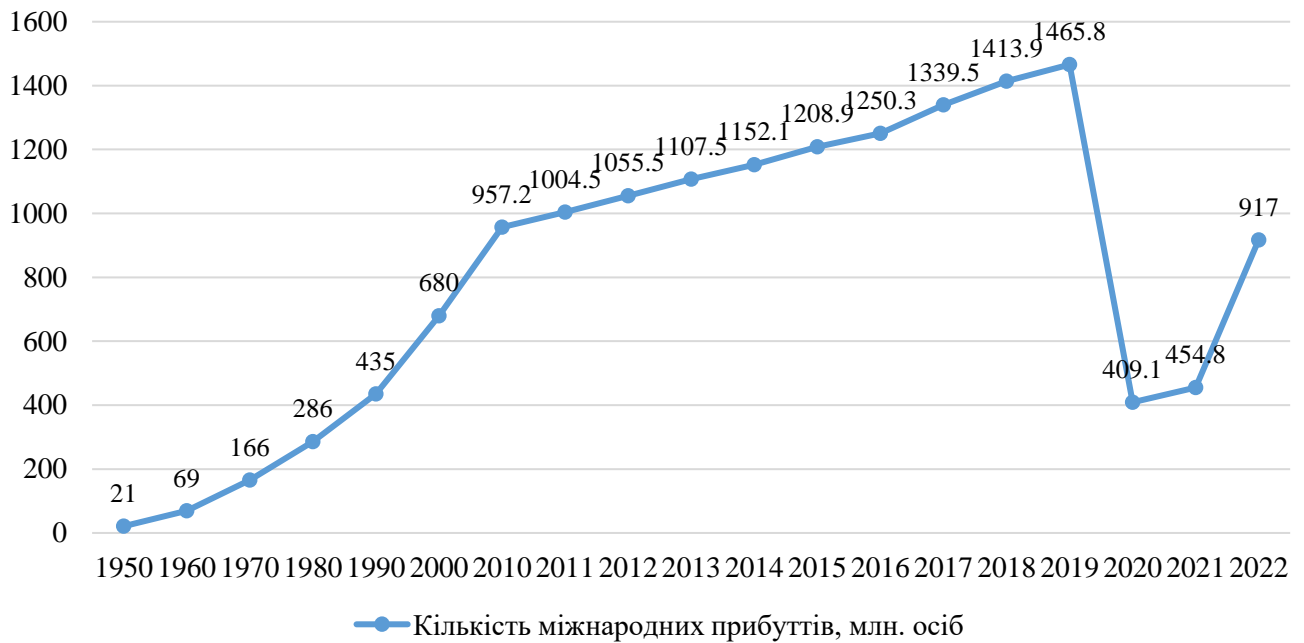

Рис. 1.4. Кількість міжнародних туристичних прибуттів у всьому світі з 1950 по 2022 рік

Джерело: [42].

Європа є найпопулярнішим напрямком міжнародного туризму. Так, із 2005 року Європа є глобальним регіоном, який приваблює найбільшу кількість міжнародних туристів. Хоча в 2022 році кількість в'їзних туристів до Європи значно зросла порівняно з попереднім роком, їх кількість ще не наздогнали рівень до пандемії. У цьому регіоні Південна та Середземноморська Європа була найпопулярнішим регіоном для міжнародного туризму, зафіксувавши понад 300 мільйонів в'їзних прибуттів до пандемії та близько 139 мільйонів прибуттів у 2021 році. [42].

Подорожі та туризм були серед галузей, які найбільше постраждали від кризи охорони здоров'я, оскільки країни по всьому світу обмежили несуттєві поїздки, щоб обмежити поширення вірусу. За даними Statista Mobility Market Insights, дохід світового ринку подорожей і туризму скоротився в 2020 році, знизившись приблизно на 55% порівняно з 2019 роком. У цьому сенсі сегменти круїзів і

пакетних відпусток повідомили про одне з найбільших падінь доходів у 2020 році [42].

Незважаючи на значне зниження кількості в'їзних мандрівників, у 2021 році Франція залишалася країною з найбільшою кількістю міжнародних туристів у світі. Загалом європейський напрямок прийняв майже 50 мільйонів іноземних відвідувачів, тоді як Мексика та Іспанія посіли друге та третє місце відповідно, з обсягами понад 30 мільйонів в'їзних туристів [46].

Щодо активного туризму [51], то National Geographic створило карту світових дестинацій, які є найавторитетнішими картами для подорожей міжнародними напрямками та охоплюють найпопулярніші місця для пригод (Додаток А) [26].

К. Мортон, проаналізувавши популярні дестинації та країни у сфері активного туризму, які завдяки поєднанню природних ресурсів і туристичних привабливостей, є сьогодні найбільш привабливими для туристів. Тож розглянемо їх детальніше [40]:

1) Австралія. Маючи понад 30 000 миль мальовничої берегової лінії, Даун Андер має багато можливостей для пригод, особливо в глибинці та невеликому місці під назвою Великий Бар'єрний Риф. За рахунок низького співвідношення населення до площі землі (Австралія є однією з найменш густонаселених країн у світі), туристи відчують простір величезних територій. Найбільш популярні активності: підводне плавання біля острова Леді Елліот; похід через Бухту вогню Тасманії; купання під водоспадами в Кімберлі.

2) Аргентина. Має значний потенціал за рахунок значних засніжених гірських вершин, бірюзових озер, дикої тундри, безлісних рівнин та розлогих крижаних полей. На території країни спостерігається нескінченне чергування ландшафтів, Аргентина може бути найкращим вибором для активного туризму. Найбільш популярні активності: риболовля нахлистом у Патагонії; катання на конях на дестанціях; навчання кататися на лижах на приватному острові Френсіса Маллмана.

3) Коста-Ріка. Незважаючи на те, що площа Коста-Ріки становить лише 19 730 квадратних миль, чверть її території займають джунглі, що охороняються. Найбільш популярні активності: катання верхи на пляжі; веслуванні на дощі навколо озера Ареналь; додання порогів Пакуаре.

4) Нова Зеландія. В країні є всі пригоди, які тільки можна придумати. Найбільш популярні активності: спелеологія у Вайтомо; сплав річками на Північному острові; банджі-джампінг в Квінсленді.

5) Португалія. Сьогодні Португалія стала місцем призначення для багатьох дослідників. Хоча на материку є багато розваг для любителів активного відпочинку, основним є Азорські острови: архіпелаг приблизно в 850 милях від узбережжя Португалії, дев'ять островів мають одні з найкращих у світі місць для спостереження за китами, претендують на звання найвищої гори Португалії. і є безліч вулканів і кратерних озер. Найбільш популярні активності: веслування по річках Сабор і Туа; серфінг біля пляжу Гуінчо; кінна прогулянка по Алентежу, одному з виноробних регіонів світу..

6) Таїланд. Поєднання галасливих метрополітенів, незабутньої культури вуличної їжі та неймовірних історичних місць приваблює мандрівників різного віку в Таїланді. Таїланд настільки ж гарний, наскільки він наповнений можливостями для пригод на кожному кроці. Найбільш популярні активності: прогулянки по 1500-річних дощових лісах; морський каякінг в Національному морському парку Тарутао; спелеологія в Панг Мапха.

7) Греція. Маючи понад 6000 островів і острівців і берегову лінію протяжністю майже 8500 миль, Греція – це більше, ніж просто побілені будинки, сонні пляжі та епічні заходи сонця. Греція має потужний потенціал і для активного туризму: Наксос, який є раєм для віндсерферів, або Тасос (найпівнічніший острів Греції), який приваблює кращих гірських велосипедистів. Найбільш популярні активності: ковзання вниз по водоспадах на Самотракі; дайвінг біля узбережжя Криту; підняття у гори на Калімнос.

8) Іспанія. Географія Іспанії була спеціально створена для пригод. Окрім пляжів світового класу, у країні є 15 національних парків, у тому числі п'ять на Канарських і Балеарських островах. У країні можливо досліджувати вулкани, піщані дюни, болота чи гірські хребти. Найбільш популярні активності: Піші прогулянки Каміно де Сантьяго; прогулянка на велосипеді Андалусією; кемпінг і спостереження за зірками на Канарських островах, одному з наших найпопулярніших місць у 2020 році.

9) Італія. Краєвиди країни мають скелясті вершини і зелені пагорби до узбережжя неймовірної краси. Доліти є одними з найкрасивіших гір, а Перевал Сан-Пеллегріно – одне з найкращих місць для скелелазіння, катання на лижах. Найбільш популярні активності: катання на човні по печерах і гротах Капрі; катання на лижах в Кортіна д'Ампеццо; підводне плавання до статуї Христа.

10) Бразилія. Найбільша країна Південної Америки, Бразилія, також відома тим, що в Ріо-де-Жанейро проходить знаменитий карнавал – найбільша у світі вечірка та справжня пригода. Але це також рай для дослідників на природі з найбільшою у світі системою водоспадів (Ігуасу), найбільшими водно-болотними угіддями (Пантанал) і річкою під назвою Амазонка, яка складається з могутньої річки та тропічного лісу. Найбільш популярні активності: Катання на човні під водоспадом Ігуасу; катання на дюнных баггі в Наталі; підводне плавання в Фернандо де Норонья.

11) Канада. Канада є другою за розміром країною у світі, 82% цього населення проживає у великих або середніх містах. На території країни можливо ходити у похід, кататися на велосипеді, лижах і веслувати по всій країні Трансканадською стежкою, яка є мережею доріжок завдовжки 14 864 милі та є найдовшою рекреаційною стежкою у світі. Найбільш популярні активності: пошук білих ведмедів у Манітобі; катання на човні повз льодовики в національному парку Торнгат; гонитва за північним сьйвом у Єллоунайфі.

12) *Ісландія*. У буквальному сенсі країни вогню та льоду, пропонує подорожувати Снайфедльсйокудлем, засніженою вершиною вулкана, побачити

виверження гейзерів у Золотому колі та пройти через масивні льодовики протягом тривалого часу. Найбільш популярні активності: підводне плавання між двома континентами в національному парку Тінгвеллір; дослідження підземних крижаних печер льодовика Ватнайокутль; похід за водоспадом Сельяландсфос.

13) Перу. Панорамні краєвиди Мачу-Пікчу та таємничі кам'яні стіни приваблюють численних туристів до Перу, але ця країна може запропонувати більше, ніж просто руїни інків за рахунок значної кількості національних парків, озер і пустель. Найбільш популярні активності: прогулянка повз пінгвінів у природному заповіднику Паракас; катання на човні від острова до острова на озері Тітікака; сандбординг в Уакачіні, оазисі в пустелі Іка.

14) Ботсвана. У Ботсвані є багато національних парків і сафари-таборів для мандрівників, але головною привабливістю країни є дельта Окаванго, дельта річки площею 49 мільйонів акрів на півночі Ботсвани. Ця територія є справжнім едемом, де вільно бродять гепарди, зебри, буйволи та носороги. Найбільш популярні активності: кемпінг під зірками біля вкритого валунами острова Кубу; катання на річці через національний парк Чобе; мандрівка соляними сковородами Макгадікгаді на квадроциклах.

15) Шрі-Ланка. Минуло дещо більше десяти років після закінчення жорстокої громадянської війни на Шрі-Ланці, але країна відновилася й стала одним із популярних туристичних напрямків із розкішними руїнами храмів, плантаціями листяного чаю та широкими золотистими пляжами. Крім того, в країні є маса варіантів для спостереження за дикою природою. Найбільш популярні активності: серфінг біля південного узбережжя країни; виявлення найбільшої у світі концентрації леопардів у Національному парку Яла; політ на повітряній кулі над скельними храмами Дамбулла [40].

Таким чином, світовий туризм починає відновлюватися, проте потреби туристів змінюються через усвідомлення екологічного впливу галузі та пошуку унікального досвіду. Це призводить до поширення активного туризму. І багато країн сьогодні окрім пізнавально-культурного та дозвіллевого туризму, розвивають

напрямки для активного туризму, які поєднують активні форми подорожей із пізнавальним контентом. Тим більше активний туризм має позитивний вплив на регіональний розвиток, особливо сільських регіонів, та забезпечує потреби сталого споживання, не перевантажують ресурси ресурсів. Найбільш популярні дестинації активного туризму розміщені в таких країнах, як Австралія, Аргентина, Коста-Ріка, Нова Зеландія, Португалія, Таїланд, Греція, Іспанія, Італія, Бразилія, Канада, Ісландія, Перу, Ботсвана, Шрі-Ланка. Має ресурсний потенціал активного туризму і Україна. Тож, як бачимо, Ісландія входить до 15 країн із найбільшим ресурсним потенціалом для розвитку активного туризму, який буде досліджено у наступних розділах.

РОЗДІЛ 2. РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІСЛАНДІЇ ЯК ОСНОВА ДЛЯ РОЗВИТКУ АКТИВНОГО ТУРИЗМУ

2.1. Загальна характеристика розвитку Ісландії

Ісландія – це острівна держава в північній частині Атлантичного океану, між Європою та Північною Америкою. Країна розташована в стратегічному місці між Північною Америкою та Європою, приблизно в 840 км на північний захід від Сполученого Королівства та приблизно в 460 км на південний схід від узбережжя Гренландії (рис. 2.1). Найближчими до Європи є Фарерські острови (530 км) [43].

Рис. 2.1. Географічна карта Ісландії

Джерело: [34].

Історично заселена норвезькими та кельтськими (шотландськими та ірландськими) іммігрантами наприкінці 9-го та 10-го століть нашої ери, Ісландія може похвалитися найстарішою у світі діючою законодавчою асамблеєю,

Альтингом, заснованим у 930 році. Ісландія була незалежною протягом понад 300 років, а згодом перебувала під владою Норвегії та Данія. У 1875 році опади вулкана Аскья зруйнували економіку Ісландії та спричинили масовий голод. Протягом наступної чверті століття 20% населення острова емігрувало, переважно до Канади та Сполучених Штатів. Обмежене самоуправління від Данії було надано в 1874 році, а повна незалежність була досягнута в 1944 році. Наразі країна має значні здобутки у соціальному розвитку – грамотність, довголіття, дохід і соціальна згуртованість є першокласними за світовими стандартами [43].

Географічно острів розташований на південь від Полярного кола на північному кінці Серединно-Атлантичного хребта (MAR), де тектонічна плита Євразії зустрічається з Північноамериканською плитою, викликаючи велику вулканічну активність у регіоні. Надзвичайний ландшафт Ісландії включає гарячі джерела та гейзери, льодовикові поля та вулкани, льодовики та дикі водоспади. В Ісландії є 30 активних вулканічних систем, 13 з яких вивергалися після заселення острова в 874 році нашої ери, лише близько 20% території країни є придатними для життя. Найвища точка – Гванадальсхнукюр на льодовику Ватнайокулл, на висоті 2119 метрів (6952 футів) [43].

Маючи площу 103 000 км², Ісландія більш ніж удвічі більша за сусідню Данію. Ісландія – це найменш густонаселена країна в Європі (у світі крім Гренландії, яка не є в Європі). Столиця і найбільше місто – Рейк'явік. Розмовна мова – ісландська, одна з північно-германських мов. Офіційна назва країни: Lydhveldidh Island, локальна коротка форма: Island, довга офіційна форма: Republic of Iceland. Код країни: is, isl. Місцевий час = UTC +0 год. Телефонний код країни: +354 [43].

Найбільшими містами за населенням країни є:

- Столиця: Рейк'явік, муніципалітет Рейк'явіка – населення 112 000 осіб;
- Копавогур – населення 24 950 осіб;
- Хафнарфйордур – населення 20 675 осіб;
- Акурейрі – населення 15 840 осіб [43].

За типом правління – це напівпрезидентське, парламентська республіка. Незалежність здобута 1918 (стала «суверенною державою» під датською короною) і у 1944 році відбулося встановлення республіки. Ісландія є парламентською представницькою демократичною республікою з багатопартійною системою, якою керують прямо обраний президент і законодавчі збори. Главою держави є Президент. Головою уряду є прем'єр-міністр. Загальні вибори (і вибори президента) проводяться кожні чотири роки [43].

Валютою країни є ісландська крона (ISK) [43].

За даними Wordometer населення Ісландії становить 347 119 осіб , згідно з опрацюванням Wordometer останніх даних ООН (табл. 2.1).

За даними ООН, населення Ісландії на 2020 рік оцінюється в 341 243 людини на середину року. Ісландія Займає 180 місце в списку країн (і залежних територій) за кількістю населення. Щільність населення в Ісландії становить 3 людини на квадратний кілометр (9 осіб на квадратну милю). Загальна площа суші становить 100 250 км² (38 707 кв. миль). 94,4 % населення є міським (322 286 осіб у 2020 році). Середній вік в Ісландії становить 37,5 років [35].

Таблиця 2.1

Динаміка населення Ісландії у 2000-2020 роках

Рік	Населення	Річна зміна, %	Річна зміна, осіб	Мігранти (нетто)	Середній вік	Коефіцієнт народжуваності	Щільність (осіб /км ²)	Міська популяція, %	Міське населення
2020	341,243	0,65	2,212	380	37.5	1.77	3	94,4 %	322,286
2019	339,031	0,69	2,318	380	36.3	1,94	3	94,3 %	319,637
2018	336,713	0,69	2320	380	36.3	1,94	3	94,1 %	316,881
2017	334,393	0,66	2,187	380	36.3	1,94	3	94,0 %	314,163
2016	332,206	0,59	1,963	380	36.3	1,94	3	93,8 %	311,646
2015	330,243	0,61	1,983	-433	36,0	1,98	3	93,7 %	309,438
2010	320,328	1,66	5,070	2,401	34.8	2.13	3	93,6 %	299 745
2005	294 979	1,02	2,909	588	34.3	1,99	3	93,0 %	274 440
2000	280 435	0,94	2,561	204	32.9	2.06	3	92,4 %	259,125

Джерело: [35].

Етнічна група: відносно однорідна суміш нащадків норвежців і кельтів. За віросповіданням 87% населення – євангельсько-лютерани. Основною мовою є ісландська [43].

Природні ресурси Ісландії включають морські продукти, гідроелектростанції та геотермальну енергію, діатоміт. Продукція сільського господарства Ісландії – це картопля, зелені овочі, баранина, молочні продукти, риба. Основні галузі промисловості: рибопереробна; виплавка алюмінію, виробництво феросиліцію, геотермальна енергетика, туризм. Експортними товарами є: риба та рибні продукти 40%, алюміній, продукти тваринного походження, феросиліцій, діатоміт. А експортними партнерами: Нідерланди (26,1%), Великобританія (11,6%), Іспанія (11,5%), Німеччина (7,4%), Франція (5,7%), США (5,7%), Норвегія 4,7%. Основними імпортними товарами є: машини та обладнання, нафтопродукти, продукти харчування, текстиль. Серед основним імпортних партнерів Ісландії необхідно відмітити Норвегію (10,1%), Німеччину (8,6%), США (7,9%), Китай (7,9%), Данію (7,1%), Нідерланди (5,9%), Бразилію (5,8%), Великобританію (5%) [43].

За оцінками Світового банку очікувана тривалість життя при народженні в Ісландії складає 83 роки [37].

Основні показники соціально-економічного розвитку Ісландії наведено у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Загальні показники розвитку Ісландія, 1990-2021 роки

Показники	1990 рік	2000 рік	2010 рік	2021 рік
1	2	3	4	5
ВНД, метод Atlas (поточні дол. США) (млрд.)	„	8,87	11,54	23,64
ВНД на душу населення, метод Atlas (поточний дол. США)	„	31 540	36 270	63 460
ВНД, ППС (поточні міжнародні дол. США) (млрд.)	„	8,06	10,23	20,95
ВНД на душу населення, ППС (поточні міжнародні долари)	„	28 670	32,170	56 230

Продовження табл. 2.2

1	2	3	4	5
Очікувана тривалість життя при народженні, загальна (років)	78	80	82	83
Коефіцієнт народжуваності, всього (народжень на жінку)	2,3	2,1	2,2	1,7
Коефіцієнт народжуваності серед підлітків (народжень на 1000 жінок віком 15-19 років)	33	23	13	6
Рівень смертності, до 5 років (на 1000 живонароджених)	6	4	3	3
Площа лісів (кв. км) (тис.)	0,2	0,3	0,4	0,5
ВВП (поточні дол. США) (млрд.)	6,47	9,03	13,75	25,60
Зростання ВВП (річний %)	„	5,0	-2,8	4,4
Інфляція, дефлятор ВВП (річний %)	„	4,0	6,4	6,0
Сільське господарство, лісове господарство та рибальство, додана вартість (% ВВП)	„	7	6	5
Промисловість (включаючи будівництво), додана вартість (% ВВП)	„	23	22	20
Експорт товарів і послуг (% ВВП)	33	32	52	38
Імпорт товарів і послуг (% ВВП)	32	39	42	40
Валове накопичення капіталу (% ВВП)	21	25	14	23
Дохід, за винятком грантів (% ВВП)	28,4	32,1	31,9	29,4
Чисте кредитування (+) / чисте запозичення (-) (% ВВП)	-2,6	2,6	-5,9	-8,0
Податкові надходження (% ВВП)	23,5	25,1	20,2	22,3
Абоненти мобільного стільникового зв'язку (на 100 осіб)	3,9	76,3	107,1	118,1
Особи, які користуються Інтернетом (% населення)	0,0	44,5	93,4	99,7
Торгівля товарами (% ВВП)	51	50	62	54
Чиста міграція (тис.)	-1	2	-2	1
Особисті грошові перекази, отримані (поточні дол. США) (млн.)	62	36	136	191
Прямі іноземні інвестиції, чистий приплив (ПБ, поточні долари США) (млн.)	-5	155	257	93

Джерело: [38].

Оцінка економічної свободи Ісландії становить 72,2, що робить її економіку 19-ю найвільнішою в Індексі 2023 року. Її оцінка на 4,8 бала нижча, ніж минулого року. Ісландія посідає 13 місце з 44 країн європейського регіону, а її загальний бал залишається вищим за середні світові та регіональні показники. Законодавча база

залишається однією з найкращих у світі та забезпечує ефективний захист прав власності. Верховенство права добре підтримується, міцна традиція мінімальної толерантності до корупції міцно існує. Незважаючи на складну світову економічну ситуацію, економіка виявилася стійкою, підкріпленою ефективністю регулювання та політикою відкритого ринку [36].

Тож, економіка Ісландії поєднує капіталістичну структуру та принципи вільного ринку з розгалуженою системою соціального забезпечення. За винятком короткого періоду під час кризи 2008 року, Ісландія за останні роки досягла високих темпів зростання, низького безробіття та надзвичайно рівномірного розподілу доходів. В останнє десятиліття економіка Ісландії диверсифікувала виробництво та сфери послуг, зокрема в сферах туризму, виробництва програмного забезпечення та біотехнологій.

2.2. Особливості туристичної індустрії та ресурсного потенціалу Ісландії

Ісландія посідає 128 місце у світі в абсолютному вираженні щодо кількості іноземних туристів. Те, що менші країни регулярно показують нижчі показники в порівнянні абсолютної кількості гостей, очевидно. Порівнявши кількість туристів із населенням Ісландії, можливо отримати набагато більш порівняльну картину: з 1,3 туриста на жителя Ісландія посідає 37 місце у світі. У Північній Європі вона займає 4 місце. Туристична індустрія Ісландії генерує близько 12% валового внутрішнього продукту та приблизно 3% усіх надходжень від міжнародного туризму в Північній Європі.

У середньому кожен із прибулих туристів в Ісландію витратив близько 1194 доларів США. І навпаки, жителі Ісландії витрачають аж 2600 доларів на рік, коли самі проводять відпустку за кордоном [48].

Наступна таблиця показує кількість туристів, зареєстрованих в Ісландії щороку протягом періоду 1995-2020 року. Туристом вважається той, хто хоча б одну ніч проводить у країні, але не проживає там більше 12 місяців.

Таблиця 2.3

Загальні показники туристичної індустрії Ісландія, 1995-2020 роки

Рік	Кількість туристів, млн. туристів	Обсяг доходу, млрд. дол.	% ВВП	Виручка на одного туриста
2020 рік	0,488			
2019 рік	2,20			
2018 рік	2,49	3,13	11,91 %	1257 доларів
2017 рік	2,35	3,02	12,23 %	1285 доларів
2016 рік	1,89	2,41	11,60 %	1275 доларів
2015 рік	1,39	1,62	9,2 %	1165 доларів
2014 рік	1,10	1,38	7,7 %	1248 доларів
2013 рік	0,90	1,08	6,7 %	1198 доларів
2012 рік	0,765	0,865	5,9 %	1131 долар
2011 рік	0,628	0,751	4,9 %	1196 доларів
2010 рік	0,559	0,562	4,1 %	1005 доларів
2009 рік	0,563	0,550	4,2 %	977 доларів
2008 рік	0,561	0,881	4,9 %	1570 доларів
2007 рік	0,539	0,848	3,9 %	1573 долари
2006 рік	0,477	0,702	4,0 %	1472 долари
2005 рік	0,429	0,635	3,8 %	1480 доларів
2004 рік	0,405	0,558	4,0 %	1378 доларів
2003 рік	0,348	0,486	4,3 %	1397 доларів
2002 рік	0,315	0,415	4,5 %	1317 доларів
2001 рік	0,329	0,383	4,7 %	1164 доларів
2000 рік	0,328	0,386	4,3 %	1177 доларів
1999 рік	0,281	0,380	4,2 %	1352 долари
1998 рік	0,255	0,372	4,4 %	1459 доларів
1997 рік	0,223	0,314	4,1 %	1408 доларів
1996 рік	0,223	0,312	4,2 %	1399 доларів
1995 рік	0,211	0,309	4,3 %	1464 доларів

Джерело: складено автором за [48]

У 1995 році доходи від туризму становили 309,00 мільйонів доларів США, або близько 4,3% валового національного продукту. Це відповідало приблизно 211 тис. туристів на той час і приблизно 1464 долларам США на людину. За 23 роки залежність країни від туризму різко зросла. До спалаху пандемії COVID-19 продажі

становили 3,13 мільярда доларів, що становило 11,91 відсотка валового національного продукту.

У таблиці 2.4 представлено дані щодо туристичні прибуття у 2022 році за даними туристичної Агенції Ісландії.

Таблиця 2.4

Загальні показники міжнародних прибуттів до Ісландії у 2022 році

№ п/п	Показник	Значення	Частка, %	% річних зміни до	
				2020	2019
1	2	3	4	5	6
1	Загальна кількість	1696785	100,0	147	-15
2	Основні країни				
3	США	458014	27,0	101	-1
4	Великобританія	229843	13,5	321	-12
5	Німеччина	131812	7,8	107	0
6	Франція	89376	5,3	145	-8
7	Польща	83683	4,9	61	-11
8	Італія	61238	3,6	118	30
9	Данія	58746	3,5	142	19
10	Нідерланди	51359	3,0	200	19
11	Іспанія	50736	3,0	159	-14
12	Канада	43648	2,6	498	-38

Джерело: складено автором за [47]

Майже 1,7 мільйона іноземних відвідувачів прибули до Ісландії в 2022 році, що приблизно на один мільйон більше, ніж у 2021 році, що становить 85% від показника 2019 року та 73% від рекорду, встановленого в 2018 році. За країнами, відвідувачі зі США були найбільшою групою, становлячи понад чверть (27%) від загальної кількості, майже 460 000 – удвічі більше, ніж у 2021 році, і близько до показника 2019 року. Відвідувачі з Великобританії, близько 230 000, утворили другу за чисельністю групу, що вчетверо більше, ніж у 2021 році, і 88% від їх кількості в 2019 році. Німеччина була країною походження третьої за величиною групи, 132 000, що більш ніж удвічі перевищує відповідний показник 2021 року; Франція та Польща посіли четверте та п'яте місце за кількістю туристів. Переважна більшість іноземних відвідувачів минулого року – приблизно дев'ять із десяти – були відпочивальниками; 3,2% приїхали відвідати друзів та родину, а 2,9% були у

відрядженні. Близько 2,6% назвали інші причини своїх візитів. Розподіл туристів за метою візиту у 2022 році представимо на рис. 2.2

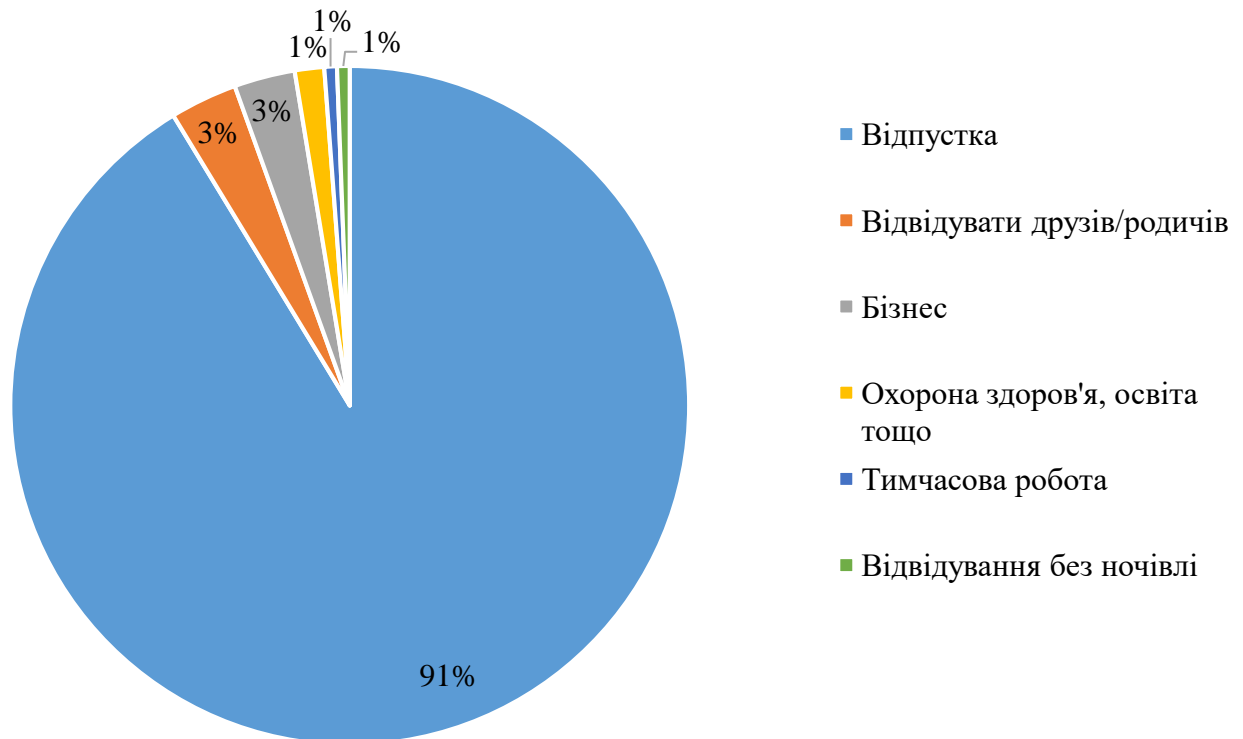

Рис. 2.2. Розподіл туристів за метою візиту до Ісландії у 2022 році
Джерело: складено автором за [47]

Отже, 91% туристів відвідали Ісландія у відпустку для відпочинку.

У середньому міжнародні гості Ісландії провели в країні 7,4 ночі минулого року, що дещо довше, ніж у дні до COVID (6,6 ночі в 2019 році та 6,3 у 2018 році). Зростання пов'язано зі змінами в моделях подорожей після пандемії та спостерігалося протягом тривалого періоду 2022 року, причому найдовше залишалося в липні (9,0 ночей) і серпні (8,9), а найкоротше – у грудні (5,5), лютому (5,6) і листопаді (5,7). Американські відвідувачі залишалися в Ісландії в середньому на 6,6 ночі у 2022 році, приблизно на одну ніч довше, ніж у 2019 та 2018 роках; зважаючи на їх кількість, ця зміна була найбільшою в загальній цифрі. З десяти найбільших груп за країнами походження німецькі та французькі туристи

залишалися в Ісландії найдовше минулого року, в середньому майже 10 ночей і трохи більше дев'яти, відповідно [47].

Минулого року статистичне управління Ісландії зафіксувало трохи менше 9 мільйонів ночей у зареєстрованих помешканнях, що майже на 4 мільйони більше, ніж у 2021 році (зростання на 77%), і на 440 000 більше, ніж у 2019 році (збільшення на 5,2%). Зайнятість ісландців під час пандемії Covid певною мірою компенсувала падіння кількості іноземних відвідувачів: на внутрішні мандрівників припадало 39% ночівель у 2019 році та 45% у 2020 році. Ісландські відпочиваючі становили приблизно одну п'яту від загальної кількості у 2022 році проти 13% у 2018 та 2019 роках, до початку пандемії. Трохи більше половини (53%) ночівель минулого року були в готелях, 14% в гостьових будинках і трохи менше третини (32%) в інших типах розміщення. Майже половина відвідувань (46%) припала на три літні місяці. Мандрівники зі США та Ісландії становлять майже половину всіх гостей, які ночували у готелях. 7 мільйонів, кількість ночівель у готелях у 2022 році була на 91% вищою за показник 2021 року, але на 166 000 нижчою, ніж у 2019 році. Близько чверті всіх гостей, які ночували в готелях минулого року (близько 1,2 мільйона), були зі США та близько одна п'ята (934,0 тис. осіб) були внутрішніми мандрівниками. Відвідувачі з Великобританії, Німеччини та Франції склали наступні три найбільші групи. Рівень заповненості готелів перевищував 90% у деяких регіонах у липні та серпні. За шість місяців (лютий, березень, квітень, травень, листопад і грудень) заповненість готелів становила 50-60% із підвищенням до 70-80% у червні, вересні та жовтень. Найнижчий показник був у січні (29%), а найвищий – у липні та серпні (89%), коли він перевищив 90% у столичному регіоні, на Півдні та Сході.

У своєму макроекономічному прогнозі на 2022-2024 роки Íslandsbanki Research вибрав туризм як ключовий фактор потенційного економічного зростання Ісландії в найближчі роки [41].

Зростання туристичного потенціалу Ісландії вдалося досягти завдяки потужній маркетинговій стратегії. Заохочення Instagram-інфлюенсерів ще до того,

як це стало мейнстримом, YouTube-канал президента, брендинг країни в голлівудських фільмах та інші рекламні заходи зробили з Ісландії справжній мандрівницький бренд. Навіть виверження вулкана Еяф'ятлайокютль та скасування тисяч авірейсів незначно зменшило потік туристів. Агенція Promote Iceland неодноразово залучала до країни голлівудський продакшн. Флагманська авіакомпанія Ісландії Icelandair виступила з вигідною для туристів ініціативою. Купучи квитки на переліт через Атлантичний океан, туристи могли безкоштовно зупинитися в Ісландії й перебувати там до семи діб. У такий спосіб Icelandair привабила чимало туристів, які отримали змогу без додаткових витрат відвідати цікаві локації Ісландії. Свій вклад у підтримку бренду країни вносять і аеропорти. Їх стилізують відповідно до образу країни, використовуючи національні символи та впізнавані пейзажі. Вже навіть у літаку до Ісландії можна скуштувати ісландської джерельної води та придбати тури й екскурсії. Успіх ісландського туризму зумовлений, перш за все, вдалою стратегією ребрендингу та створенням повноцінного образу для країни. Використавши ресурси країни як її унікальні переваги, вдалося привабити безліч туристів з усього світу. За допомогою різних медійних засобів Ісландія не лише по-новому презентувала свою унікальну природу, а й показала відкритість і душевність людей. Важливу роль зіграло використання соцмереж та комунікацій через інтернет. Доречні маркетингові ініціативи допомогли популяризувати ісландський туризм та підняти економіку країни [7].

Таким чином, у 2022 році загальна кількість туристів до Ісландії склала 1,7 млн. осіб, що у 1,5 рази більше, ніж у 2021 році. Проте рівень 2019 року в 2,2 млн. осіб не досягнуто.

2.3. Головні осередки інфраструктури активного туризму Ісландії

Тож Ісландія вдало змінила позиціонування країни з туризму для відпочинку на пригодницький напрямок. Ісландія перестала акцентувати свої туристичні переваги на готелях, їжі та рекреаційному відпочинку. Замість цього на перший план вийшла ісландська природа: засніжені краєвиди, гори, водоспади й каньйони миттєво захопили Instagram [7]. Це сприяло розвитку активного туризму Ісландії.

Ісландія пропонує великий вибір заходів для активного туризму протягом усього року. Походи в гори, спелеологія, походи на льодовик, тури на суперджипах, катання на снігоходах і багато іншого.

Ісландія пропонує багато можливостей вибору серед багатьох активних видів діяльності. Від діючих вулканів і могутніх льодовиків до кристально крижаних печер і геотермальних гарячих джерел, активний туризм в Ісландії здатний задовольнити глибоку потребу туристів досліджувати. Тут туристи можуть одягнути кішки та льодоруб, щоб відправитися в крижані печери або вирушити на місію, щоб відкрити величезні льодовики. Цей острів вогню та льоду не схожий на жодний інший. Нижче представимо найбільш популярні DESTИНАЦІЇ активного туризму в Ісландії [27].

Передусім, це верхова їзда в гірській місцевості. Нагір'я Ісландії – це здебільшого нежила територія, яка охоплює більшу частину внутрішньої території острова – тут є виняткові маршрути для прогулянок верхи. Незалежно від того, чи туристи відносні новачки, чи досвідчені гонщики, Ісландія пропонує тури, починаючи від годинних прогулянок навколо ферм і закінчуючи багатоденними походами по гірській місцевості. Ті, хто знайомі з кіньми, знають їх три природні аллюри – крок, рись і галоп. Деякі коні мають четвертий алюр – галоп. Але ісландські коні – особлива порода. Ісландські коні відрізняються від інших порід п'ятьма алюрами – кроком, риссю, галопом, тельтом і темпом польоту [27].

Популярною активністю є катання на гірському велосипеді по кільцевій дорозі. Кільцева дорога – це мальовничий маршрут, яким зазвичай їздять на

автомобілі, але цей проїзд довжиною 830 миль найкраще можна оцінити на велосипеді. Їзда на велосипеді вздовж краю Ісландії дає туристам можливість з'їхати з головної дороги на гірську місцевість. Багато головних визначних пам'яток острова, включаючи водоспад Скогафосс, уламки літака Сольхеймасандур, півострів Дірхолай, лагуна айсберга Йокулсарлон і пляж Діамант, знаходяться на невеликій відстані від Кільцевої дороги. До них легко дістатися на велосипеді [27].

Ще однією популярною активністю в Ісландії є сноркінг та підводне плавання в Сільфра (Додаток Б). Тріщина Сільфра відома тим, що тут є одні з найкращих місць для підводного плавання та пірнання у світі. Цей підводний ландшафт, створений у результаті зсуву тектонічних плит Північної Америки та Євразії, додає новий вимір і без того величній красі Ісландії. Сільфра розташована в національному парку Тінгвеллір і має неймовірно чисту воду, що робить її середовище ідеальним для підводного плавання та снорклінгу в Ісландії. Сертифікат підводного плавання необхідний, щоб самостійно досліджувати це диво природи, але можна записатись на тур із підводним плаванням у сухому костюмі, який приведе до печер і каньйонів під поверхнею Ісландії [27].

Користується популярність серед туристів скелелазіння поблизу Рейк'явіка (Додаток В). Столиця Ісландії лежить недалеко від величезної дикої природи країни, зокрема від її базальтових скель і великих валунів. Скелелазіння в Ісландії різного розміру та рівня складності підходить як для досвідчених альпіністів, так і для тих, хто відносно новачок у цьому виді спорту. Можливо, більш популярним, ніж скелелазіння, є льодолазіння, унікальний спосіб дослідити льодовики країни [27].

Популярним напрямом активного туризму в Ісландії є каякінг на річці Хвіта. Річка Хвіта відома своїм знаменитим двоярусним водоспадом Гюллфосс. Вона має ідеальні пороги для рафтингу, але ця річка довжиною 25 миль також має кілька спокійніших ділянок для веслування на каное та байдарках. Ще одне популярне місце для каякінгу в Ісландії – затока Хвальфйордур, звідки відкриваються

мальовничі краєвиди та дика природа. Незважаючи на те, що його назва перекладається як Китова затока, китів не спостерігали протягом 20 років, але туристи можуть помітити зграї тупиків і тюленів [27].

Таким чином, Ісландія пропонує ідеальний відпочинок для туристів, які прагнуть активного туризму і хочуть поринути на природу. Стародавні льодовики, бурхливі водоспади, таємничі крижані печери та океанські походи – все це приваблює туристів. А столиця, Рейк'явік, є ідеальною базою, яка може слугувати відправною точкою туру.

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АКТИВНОГО ТУРИЗМУ В ІСЛАНДІЇ

3.1. Проблемні аспекти розвитку туризму в Ісландії та напрями популяризації активного туризму

В Ісландії багато культурних та історичних пам'яток зараз регулярно насичені екскурсантами, що загрожує як крихкій рівновазі природи, так і потенціалу збереження в майбутньому. У цьому відношенні уряд Ісландії та її народ ще не знайшли рівноваги між фінансовою вигодою та фізичними втратами; дебати про туризм продовжують лютувати, поки країна перебуває на роздоріжжі. Незважаючи на масштабність викликів, з якими зараз стикається Ісландія, за останні роки було внесено дуже мало змін у політику, щоб допомогти полегшити проблему. Навіть ті, хто отримав найбільший прибуток від туристичного буму в Ісландії, поспішили розкритикувати повільну реакцію уряду на такі негаразди. Наприклад, уряд Ісландії не оподатковує відвідувачів, які прилітають в країну, і не створив жодних платних доріг уздовж основних туристичних маршрутів. Гроші, зароблені на таких підприємствах, можуть суттєво допомогти у забезпеченні необхідного розвитку інфраструктури та збереження навколишнього середовища, але цей варіант залишається невивченим [30].

Нараз в Ісландії вирують дебати: одні стверджують, що рішення може бути лише у формі щорічного обмеження на кількість відвідувачів, що шляхом жорсткого регулювання галузі дасть країні певний простір для покращення її інфраструктури. Інші стверджують, що таке порушення поточної рівноваги може зашкодити привабливості Ісландії для туристів у майбутньому [30].

Туризм – це така сама галузь, як і будь-яка інша, яка використовує перевірені моделі, системи та теорії, щоб отримати якнайбільший прибуток. Дедалі складніша

мережа зацікавлених сторін у цій масштабній операції включає урядові організації, авіакомпанії, туристичних операторів, турпровайдерів, місцеві підприємства, власників нерухомості, місцевих жителів і, звичайно, самих туристів.

В Ісландії найбільшою привабливістю є сама природа, а також можливість відчувати бездоганну людську самотність серед широких відкритих ландшафтів. Це буде класифіковано як природний/пригодницький або активний туризм.

Як застереження щодо цього пункту, зазначимо, що «природний туризм» означає, що сама природа є основним двигуном туристичної індустрії Ісландії, а отже, надзвичайно важливою, коли йдеться про захист і повагу. Звичайно, небезпека полягає в тому, що через надмірний туризм буде завдано шкоди природі.

Наразі бум туризму в Ісландії є безпрецедентним, головним чином через мале населення країни. Уряд складає плани, як об'єднати природоохоронну діяльність і активний відпочинок. Урядом прийняті «Заходи на свіжому повітрі в гармонії природи», у якій поставлені наступні цілі для розвитку активного туризму:

- право громадян на вільний доступ до землі загального користування не повинно обмежуватися, якщо це не життєво необхідно для цілей збереження природи;

- під час планування та прийняття рішень щодо землекористування слід враховувати заходи, пов'язані з активним відпочинком на свіжому повітрі;

- зростання туризму в Ісландії слід і надалі заохочувати та супроводжувати превентивними заходами для захисту природи від шкоди, спричиненої збільшенням руху транспорту.

Щоб досягти цих амбіцій, уряд зосереджує свою увагу на кількох важливих сферах; право особи на подорожі, пропускна спроможність туристичних місць, покращення місць, посилення патрулювання, зростання інформації, що надається туристам, і активна участь туристів у моніторингу витрат.

Загалом, Ісландія – невелика країна з невеликим населенням і парламентом, який містить лише 63 депутати. У світлі таких фактів країна повинна мати

можливість об'єднатися, щоб разом зробити туризм потужним ядром сталого зростання в Ісландії.

3.2. Аналіз ринку українських туроператорів з активних турів Ісландії

На ринку України активні тури по Ісландії пропонуються багатьма місцевими туристичними операторами та агенціями.

Використовуючи пошукову систему Google [16], розглянемо найбільш популярні тури від вітчизняних туроператорів та туристичній агенції.

Найбільш популярними сьогодні турами є:

1) Тур «Ісландія. У пошуках емоцій» від туропретора EUROTRIPS. Тривалість туру 5 днів. Даний тур включає наступні активності та локації:

- китове сафарі;
- полювання на аврору;
- діамантовий пляж;
- чілл в голубій лагуні;
- долина гейзерів;
- найпотужніший водоспад Європи;
- похід в льодовій печері;

Вартість туру складає 1199 євро [10].

2) Ісландія на трейлерах від туроператора NEW WAY. Складність туру – низька, тривалість 8 днів. В даному турі туристам пропонується оглянути численні водоспади і гейзери, вулкани і льодовики, чорні пляжі і айсберги. Тип пересування – будинки на колесах, трейлери або, як їх ще називають, кемпери. Вартість туру 1390 євро [9].

3) Джип-тур по Ісландії від туроператора План Б. Вартість туру 1199 євро, складність – середня, тривалість 11 днів. В рамках туру пропонується авторський джип-тур по Ісландії з одноденними трекінгами. В подорож включено відвідування

діючих вулканів і льодовиків, термальних джерел і крижаних печер, кольорові гори і айсберги, блакитну льодовикову лагуну, найвищі і красиві водоспади Європи. Тур починається із знайомства з країною в Рейк'явіку, далі в подорож включені найбільш цікаві і знакові місця. Подорож бюджетна: ночівлі в наметах і готування їжу самостійно, зупинки в кемпінгах [8].

4) Авторський автотур по Ісландії з Євгеном Павельчуком від туроператора СТУК. Вартість 1100 євро. Складність туру – низька, тривалість 7 днів. Проживання у готелі. Максимальна програма по Ісландії на 6 днів. у комфортному турі з персональним супроводом та міні-групою. Туристам пропонується оглянути: полярне сьайво; більше 20 локацій [1].

5) Піший похід в горах Ісландії від туроператора Pohod V Gory. Тривалість туру 13 днів, складність – низька. Вартість туру складає 630 євро. Туристи побачать льоди і фонтануючі гейзери, кам'яні розсипи і вулкани, водоспади, льодовики і фіорди та пройдуть цікавий трекінговий маршрут Кольоровими горами і вулканічними пустелями, дослідять Золоте Кільце: Льодовикову лагуну, пляж Вік, долину Водоспадів, Блакитну Лагуну. Нитка маршруту в Ісландії^ Рейк'явік – кольорові гори Ландманналаугар – кемп Хоскулдскالی – оз. Альфтаватн – Лавова пустеля – кемп Ботнар – долина Тосморк – льодовики Ейяфьядлайекюдль і Мірдальсйёкюдль – водоспад Скоугафосс – пляж Вік – Йокульсарлон – Золоте Кільце Ісландії – Блакитна лагуна – фото-полювання на китів – Рейк'явік. Загальний кілометраж: 80 км [014].

6) Похід по Ісландії: перевірка на міцність для людей і наметів від туроператора Outdoor Ukraine, вартість туру складає 380 євро, тур є середнім за складність і розрахований на 9 днів. Тур передбачає звичайний похід в незвичайному місці – трекінг серед неземних пейзажів Ісландії. Тут будуть блакитні льоди, чорні вулканічні долини, приголомшуючі водоспади, гарячі гейзери і звичайно ураганний вітер і мінлива погода. Самі гори при цьому не надто складні. Маршрут: Рейк'явік – Ландманналаугар – озеро Алфтаватн – Тосморк —

водоспад Скоугафосс – Йокульсарлон – Гюдльфосс – Льодовикова лагуна – Рейк'явік [15].

7) Автотур по Ісландії «Ісландія на машині» від туроператора Marshrut travel club. Вартість туру складає 974 євро, це середній за складністю 8-денний тур. Автомобільний тур по Ісландії – це відмінна можливість за 8 днів познайомитися з цією дивовижною країною і найбільшим островом вулканічного походження. Туристів чекають нетерплячі гейзери і галасливі водоспади, безкраї льодовики і сплячі вулкани, морські котики і величезні кити, милі тупики та ще багато всього цікавого. Автотур по Ісландії відмінно підійде тим, хто не хоче (або не може) подорожувати з рюкзаком, у кого немає можливості брати тривалу відпустку, але є бажання побачити величезну кількість пам'яток Ісландії. У рамках туру туристи проїдуть близько 2000 км за таким маршрутом: Рейк'явік – водоспад Сельяландсфосс – водоспад Скоугафосс – мис Дірхолаей – Вік (Чорний пляж, тупики) – Скафтафель (льодовик Ватнайокудль) – Льодовикова лагуна Йокульсаурлон – водоспад Деттіфосс – водоспад Сельфосс – озеро Миватн – озеро Віті – термальна печера Гротагья – кратер Хверфьял – лавові утворення Діммуборгір – геотермальна зона Хверір – Блакитна лагуна Північної Ісландії – Хусавік (Китове сафарі) – скеля Хвітсеркур – гора Кіркьюфель – Золоте кільце Ісландії (Національний пар Тінгвелір, водоспад Гюльфосс, гейзер Строккюр) – Хверагерди (термальні джерела) – Рейк'явік [2]

8) Трекінг на Марс від туроператора Кулуар. Вартість туру 1050 євро. Тур має середню складність та розрахований на 13 днів. Відстань маршруту 85 км та включає найбільш популярні дестинації [21]

Отже, на ринку України наразі присутні різноманітні активні тури до Ісландії. Загальна тривалість турів 8-13 днів, вартість від 380 євро.

3.3. Розробка туру із активного туризму в Ісландії

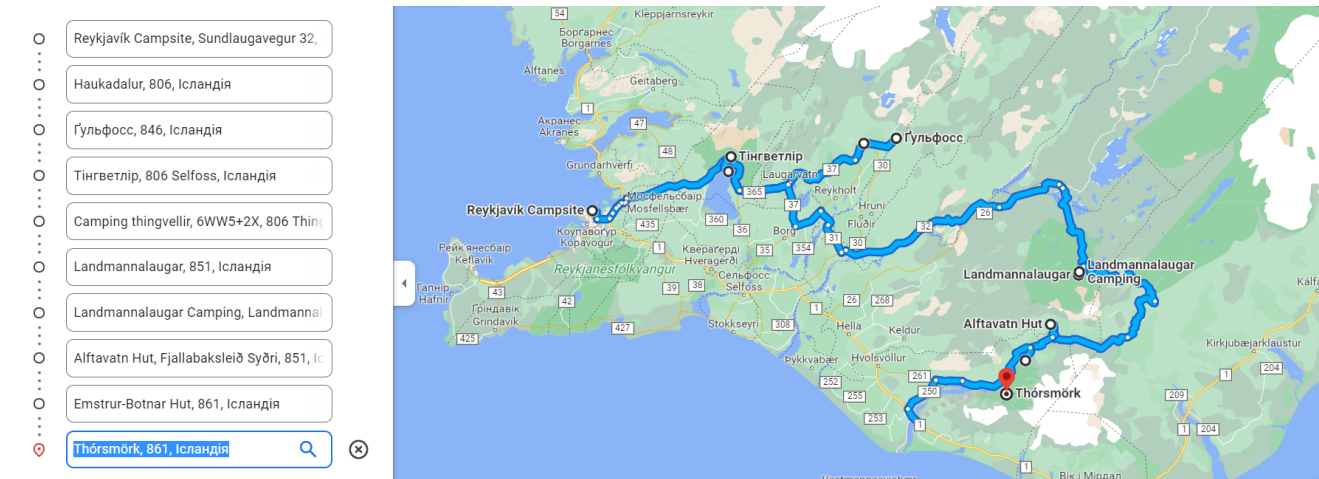
Запропонуємо активний тур в Ісландії «Ісландія – 85 км холодної краси». Даний тур передбачатиме продукт для активного туризму тривалістю 13 днів. Стартова ціна туру – 42200 грн. (1050 євро). Програма туру розроблена на основі розробок туристичної фірми «Кулуар». При цьому наповнення туру (зупинки, локації, кемпінги та готель) виконано автором.

Рівень складності туру – середній. Відстань, яка пропонується для подолання у турі складає 85 км. Тур стартує у Рейк'явіку та фінішує там.

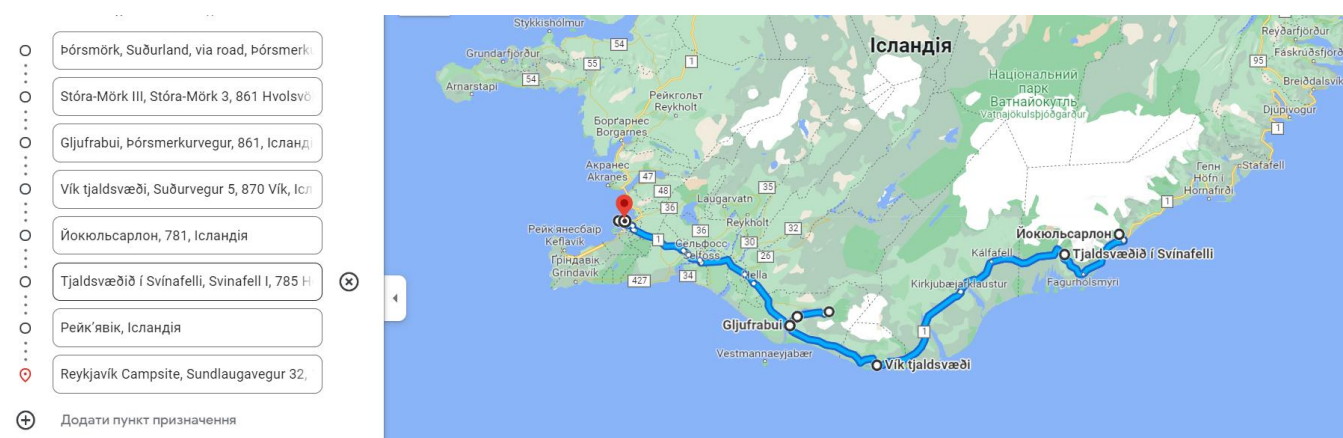
Планета Земля подарувала туристам чарівне і незвичайне місце – Ісландію. Вона вражає уяву, говорить своєю, незвично-прекрасною мовою гейзерів, річок, водоспадів, вулканів, льодовиків, має свій особливий характер [21].

Тур є пізнавальним і не потребує досвіду. Даний тур є груповим для групи із 10-12 осіб. Туристи за 13 днів зможуть сповна відчути всі переваги ісландського трекінгу і по максимуму побути наодинці з природою. Практично на кожній стоянці туристи зможуть прийняти душ и гарно провести час в місцевих готелях/кемпінгах при цьому жити будуть в наметах, як справжні туристи. В один з днів у туристів буде можливість поніжитись в справжніх гарячих джерелах, приємне задоволення після насичених переходів. Досвідчені тімлідери будуть супроводжувати групу на всьому маршруті, зроблять вашу подорож максимально безпечною і незабутньою. Вони вже неодноразово були в Ісландії і знають країну в деталях.

На рис. 3.1. представимо картку запропонованого туру, створену за допомогою ресурсу GoogleMaps

Деталізована мапа туру протягом 1-7 днів подорожі [33]

Мапа туру протягом 7-13 днів подорожі [33]

Рис. 3.1. Деталізація маршруту туру по Ісландії

Джерело: складено автором на основі [33]

У таблиці 3.1. представимо програму туру по днях.

Таблиця 3.1

Програма туру «Ісландія – 85 км холодної краси»

№ дня	Захід	Місце
1	2	3
1	Зустріч групи	Рейк'явік, кемпінг Reykjavík Campsite
2	Золоте кільце Ісландії	Долина гейзерів Хаукадалур, каскадний водоспад Гюльфосс і національний парк Тінгветлір, ночівля

Продовження табл. 3.1

1	2	3
		в кемпінгу Camping thingvellir, 6WW5+2X
3	Рейк'явік – кольорові гори Ландманналаугар	гори Ландманналаугар, ночівля в кемпінгу Ландманналаугар (Landmannalaugar Camping, Landmannalaugar, 851, Ісландія)
4	Ландманналаугар – притулок Хоскулдскалі	притулок Хоскулдскалі, ночівля в кемпінгу Ландманналаугар (Landmannalaugar Camping, Landmannalaugar, 851, Ісландія)
5	Хоскулдскалі – озеро Алфтаватн	озеро Алфтаватн, ночівля в кемпінгу Ландманналаугар (Landmannalaugar Camping, Landmannalaugar, 851, Ісландія)
6	Алфтаватн – кемпінг Ботнар	кемпінг Ботнар (Emstrur-Botnar Hut, 861, Ісландія)
7	Ботнар – нац. парк Торсмерк	Нац. парк Торсмерк (ночілля в готелі Stóra-Mörk 861 Hvolsvöllur, Ісландія)
8	Торсмерк – річка Скогау	річка Скогау (Suðurland, via road, Þórsmerkurvegur, Hvolsvöllu) (ночілля в готелі Stóra-Mörk 861 Hvolsvöllur, Ісландія)
9	Скогау – Чорні пляжі вік (Атлантичний океан)	Чорні пляжі вік (Атлантичний океан), ночівля Кемпінг Вік Vík tjaldsvæði, Suðurvegur 5, 870 Vík, Ісландія
10	Вік – льодовикова лагуна Йокюльсарлон	льодовикова лагуна Йокюльсарлон, ночівля в кемпінгу (Tjaldsvæðið í Svínafelli, Hof, Ісландія)
11	Йокюльсарлон – Рейк'явік	Рейк'явік (Reykjavík Campsite)
12	Рейк'явік, екскурсії	екскурсії
13	Повернення	

Джерело: складено на основі [21].

День 1. Рейк'явік – зустріч групи. Подорож починається в затишній столиці крижаного острова – місті Рейк'явік. Дістатися туди найкраще літаком, але прямих рейсів з України в Ісландію немає, тому летіти доведеться з пересадками. Група збирається в аеропорту або вже в кемпінгу, точний час і місце збору буде зазначено в листі, який відправляється заздалегідь всім учасникам походу. До кемпінга туристи добираються рейсовим автобусом. Тут є всі зручності – гаряча вода, душ, інтернет, кухня і навіть мангал для барбекю. Перший день присвячується знайомству учасників походу, усвідомленню свого перебування в цій казковій країні та звиканню до білих ночей [21].

День 2. Золоте кільце Ісландії. Найпопулярніший туристичний маршрут Ісландії – Золоте кільце. Екскурсію можна замовити прямо в кемпінгу. Долина гейзерів Хаукадалур, каскадний водоспад Гюдльфосс і національний парк

Тінгветлір – це найкрасивіші місця центральної Ісландії. Екскурсовод розповість багато цікавого про визначні пам'ятки, особливості культури і життя ісландців. Екскурсія закінчується в столиці [21].

День 3. Рейк'явік – Кольорові гори Ландманналаугар. Третій день починається збором наметів і дорогою до одного з найбільш красивих місць Ісландії – долини Ландманналаугар. Після заселення в кемпінг – радіальна вилазка на гору Блахнюкюр і до димлячих джерел. Це місця неземної краси – гори бірюзового, рожевого, фіолетового, блакитного, червоного, жовтого, помаранчевого кольорів і їх комбінацій створюють враження перебування на абсолютно іншій планеті. Але долина містить ще один сюрприз – гарячі джерела, в яких можна купатися і отримати неймовірне задоволення. Відпочиваємо, набираємося сил на наступні переходи [21].

На наступних днях заплановані переходи із ночівлею у кемпінгах.

Перед туром менеджер туру консультує по спорядженню, допоможе підібрати найкращий переліт, поділиться інформацією по готелях та екскурсіях. Оплати і покупки здійснюються самостійно. Відповідно до погодних умов, стану та загальних побажань групи, гід має право вносити зміни у маршрут.

Даний похід по Ісландії помірної складності і не вимагає від туристів особливих фізичних або технічних навичок (Додаток Г). Проте попередня підготовка буде доцільною. Крім фізпідготовки необхідне спорядження. Воно повинно бути якісним і надійним, щоб витримати північні дощі і вітер. Від вибору спорядження залежить комфорт і задоволення від походу. Хороші мембранні штани і куртка, вітростійкий непромокаючий намет, зручні водостійкі черевики повинні бути у туристів в цьому поході.

Для туру необхідне наступне спорядження:

- намет – якісний, двошаровий, із високими водовідштовхуючими властивостями;
- рюкзак – бажано з водонепроникної тканини. Для дівчат 65-80 літрів, для чоловіків 80-90 л.;

- спальник – навіть літо на півночі суворе, спальник треба брати теплий.

Температура комфорту 0-+2°C;

- килимок – каремат;

– трекінгові палиці – стануть в нагоді під час бродів, та й просто розвантажать ноги;

- Рейнковер – це захисна накидка на рюкзак.

Вартість туру «Ісландія – 85 км холодної краси» складає 42200 грн (1050 євро)

Вартість програми: більше 1000€

У вартість входить:

- трансфери: Рейк'явік – Ландманналаугер, Скогар – Вік; Вік – льодовикова Лагуна – Вік; Вік – Рейк'явік;

- ночівля в кемпінгах згідно маршруту;

- харчування в поході (гарячі сніданок і вечеря, на обід – перекус);

- газове обладнання та котли;

- послуги тімлідера клубу;

- групова аптечка;

- організація логістики та проживання в межах програми;

– консультації з підготовки: рекомендації по спорядженню, авіаквиткам і особливостям програми;

- допомога зі збором документів для візи;

У вартість не входить: авіапереліт в Ісландію із Польщі (від 300 €) та трансфер до Польщі, які здійснюються самотужки та за власний кошт (орієнтовна вартість автобусного квитка Київ-Польща 2000 грн. [1818], автобуси курсують щоденно із Автостанції Київ та центрального автовокзалу); страхування від нещасних випадків; прокат особистого спорядження; додаткові екскурсії; трансфери з та в аеропорт; чайові тімлідеру; інші витрати, що не вказані в програмі.

Орієнтовна вартість додаткових витрат складе:

- Золоте кільце Ісландії – від 60 €;

- китове сафарі – 100 €;

- блакитна лагуна – 110 €;
- катання на амфібії по Льодовиковій лагуні – 50 €;
- трансфер з аеропорту – 35 €
- їжа в кафешках, сувеніри – від 100 €, залежить від вашого апетиту

Тож, даний тур дозволить не тільки активно провести час та здійснити 13-денний похід, а детально ознайомитися із основними принадами Ісландії.

ВИСНОВКИ

З проведеного дослідження зроблено наступні висновки.

1) Відповідно до стандартів Світової туристичної організації (UNWTO) під туризмом визначено соціальне, культурне та економічне явище, яке передбачає переміщення людей до країн або місць за межами їх звичного середовища із особистими чи діловими/професійними цілями. Туризм формує один із впливових чинників престижу країни, зростання конкурентоспроможності та іміджу країни у масштабах світової спільноти та позитивного сприйняття пересічними громадянами. Туристичний ринок вважається достатньо чутливим, так як швидко реагує як на зміни у туристичному попиті, так і пропозиції. Загалом індустрія туризму об'єднує багато галузей, зокрема розміщення, транспорт, пам'ятки, туристичні компанії тощо. Залежно від категорій осіб, які здійснюють туристичні подорожі, їх цілей, об'єктів, що використовуються або відвідуються, чи інших ознак існують такі види туризму: дитячий; молодіжний; сімейний; для осіб похилого віку та/або із інвалідністю; культурний та пізнавальний; лікувальний та оздоровчий; спортивний; релігійний; екологічний (зелений) та/або сільський; підводний; гірський; пригодницький; мисливський; автомобільний;) самодіяльний тощо. Активний туризм – це такий тип туризму, який зазвичай відбувається в місцях призначення з певними географічними особливостями та ландшафтом і, як правило, пов'язаний з фізичною активністю, культурним обміном, взаємодією та залученням до природи. Активний туризм передбачає подорожі людини з одного місця в інше в пошуках нових пригод і активностей. Цей вид туризму найбільш відомий серед молодих туристів і людей, які люблять досліджувати віддалені райони. Популярність активного туризму зростає з кожним днем.

Основними видами активного туризму визначають пішохідний, гірськокожаний, велосипедний, водний та спелеотуризм. Наразі активно розвиваються нові напрямки активного туризму: екстремальний, пригодницький, наддалекі вітрильні та інші подорожі, проведення комбінованих за видами туризму

(автомобільного, велосипедного, вітрильного, водного, гірського, мотоциклетного, пішохідного, спелеологічного тощо).

2) Загальний внесок подорожей і туризму у світовий валовий внутрішній продукт (ВВП) у 2021 році зріс на 21,7% порівняно з попереднім роком після різкого падіння у 2020 році через пандемію коронавірусу (COVID-19). Загалом внесок подорожей і туризму у світовий ВВП у 2021 році склав 5,81 трильйона доларів США, що означає збільшення приблизно на один трильйон доларів США порівняно з 2020 роком, але це зростання не дозволяє наздогнати цифри до пандемії.

У 2021 році Сполучені Штати та Китай були безперечно провідними туристичними ринками за загальним внеском подорожей і туризму у ВВП. Далі по рейтингу лідерство тримали Німеччина, Японія та Італія. У 2022 році кількість міжнародних туристів у всьому світі дещо відновилося після різкого скорочення із початком пандемії коронавірусу (COVID-19). Незважаючи на значне щорічне зростання, кількість міжнародних туристичних прибуттів залишалася нижчою за рівень до пандемії, становлячи приблизно 917 мільйонів у 2022 році.

Найбільш популярні дестинації активного туризму розміщені в таких країнах, як Австралія, Аргентина, Коста-Ріка, Нова Зеландія, Португалія, Таїланд, Греція, Іспанія, Італія, Бразилія, Канада, Ісландія, Перу, Ботсвана, Шрі-Ланка. Тож, як бачимо, Ісландія входить до 15 країн із найбільшим ресурсним потенціалом для розвитку активного туризму, який буде досліджено у наступних розділах.

3) Ісландія – це острівна держава в північній частині Атлантичного океану, між Європою та Північною Америкою. Маючи площу 103 000 км², Ісландія більш ніж удвічі більша за сусідню Данію. Ісландія – це найменш густонаселена країна в Європі (У світі крім Гренландії, яка не є в Європі). Столиця і найбільше місто – Рейк'явік. За даними Wordometer населення Ісландії становить 347 119 осіб, згідно з опрацюванням Worldometer останніх даних ООН. Економіка Ісландії поєднує капіталістичну структуру та принципи вільного ринку з розгалуженою системою соціального забезпечення. За винятком короткого періоду під час кризи 2008 року, Ісландія за останні роки досягла високих темпів зростання, низького безробіття та

надзвичайно рівномірного розподілу доходів. В останнє десятиліття економіка Ісландії диверсифікувала виробництво та сфери послуг, зокрема в сферах туризму, виробництва програмного забезпечення та біотехнологій.

4) Ісландія посідає 128 місце у світі в абсолютному вираженні. Те, що менші країни регулярно показують нижчі показники в порівнянні абсолютної кількості гостей, очевидно. Порівнявши кількість туристів із населенням Ісландії, можливо отримати набагато більш порівнянну картину: з 1,3 туриста на жителя Ісландія посідає 37 місце у світі. У Північній Європі вона займає 4 місце. Туристична індустрія Ісландії генерує близько 12% валового внутрішнього продукту та приблизно 3% усіх надходжень від міжнародного туризму в Північній Європі. У середньому міжнародні гості Ісландії провели в країні 7,4 ночі минулого року, що дещо довше, ніж у дні до COVID (6,6 ночі в 2019 році та 6,3 у 2018 році). Зростання туристичного потенціалу Ісландії вдалося досягти завдяки потужній маркетинговій стратегії. У 2022 році загальна кількість туристів до Ісландії склала 1,7 млн. осіб, що у 1,5 рази більше, ніж у 2021 році. Проте рівень 2019 року в 2,2 млн. осіб не досягнуто.

5) Ісландія пропонує великий вибір заходів для активного туризму протягом усього року. Походи в гори, спелеологія, походи на льодовик, тури на суперджипах, катання на снігоходах і багато іншого. Передусім, це верхова їзда в гірській місцевості). Популярною активністю є катання на гірському велосипеді по кільцевій дорозі. Ще однією популярною активністю в Ісландії є сноркінг та підводне плавання в Сільфра. Користується популярність серед туристів скелелазіння поблизу Рейк'явіка. Популярним напрямом активного туризму в Ісландії є каякінг на річці Хвіта. Таким чином, Ісландія пропонує ідеальний відпочинок для туристів, які прагнуть активного туризму і хочуть поринути на природу.

6) В Ісландії багато культурних та історичних пам'яток зараз регулярно насичені екскурсантами, що загрожує як крихкій рівновазі природи, так і потенціалу збереження в майбутньому. У цьому відношенні уряд Ісландії та її

народ перебувають у пошуку рівноваги між фінансовою вигодою та фізичними втратами. Нараз в Ісландії вирують дебати: одні стверджують, що рішення може бути лише у формі щорічного обмеження на кількість відвідувачів, що шляхом жорсткого регулювання галузі дасть країні певний простір для покращення її інфраструктури. Інші стверджують, що таке порушення поточної рівноваги може зашкодити привабливості Ісландії для туристів у майбутньому.

В Ісландії найбільшою привабливістю є сама природа, а також можливість відчувати бездоганну людську самотність серед широких відкритих ландшафтів. Це буде класифіковано як природний/пригодницький або активний туризм.

Цілями для розвитку активного туризму визначено:

- право громадян на вільний доступ до землі загального користування не повинно обмежуватися, якщо це не життєво необхідно для цілей збереження природи;

- під час планування та прийняття рішень щодо землекористування слід враховувати заходи, пов'язані з активним відпочинком на свіжому повітрі;

- зростання туризму в Ісландії слід і надалі заохочувати та супроводжувати превентивними заходами для захисту природи від шкоди, спричиненої збільшенням руху транспорту.

7) запропоновано активний тур в Ісландії «Ісландія – 85 км холодної краси». Даний тур передбачатиме продукт для активного туризму тривалістю 13 днів. Стартова ціна туру – 42200 грн. (1050 євро). Рівень складно туру – середній. Відстань, яка пропонується для подолання у турі складає 85 км. Запропонований тур дозволить не тільки активно провести час та здійснити 13-денний похід, а детально ознайомитися із основними принадами Ісландії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авторський Тур по Ісландії із Є. Павельчуком. URL: <https://flixess.com/uk/detali-turu/avtorskyj-avtotur-po-islandiyi-z-yevhenom-pavelchukom/> (дата звернення: 15.05.2023).
2. Автотур по Ісландії «Ісландія на машині». URL: <https://flixess.com/uk/detali-turu/avtotur-po-islandiyi-islandija-na-mashyni/> (дата звернення: 15.05.2023).
3. Бахмацька В. О., Зігунов В. М. Актуальні питання розвитку активного туризму. Суми. 2020. URL: <http://repository.sspu.sumy.ua/bitstream/123456789/10700/1>
4. Герасимів З. М., Христенко Г. М. Особливості розвитку туризму в Україні. Ефективна економіка. 2015. № 5. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2021/82.pdf (дата звернення: 25.02.2023).
5. Глубоченко К. О., Дорошенко О. М. Аналіз сучасного стану ринку та перспективи туристичних послуг в Україні. Modern Economics. 2021. № 30(2021). С. 71-75. URL: [https://doi.org/10.31521/modecon.V30\(2021\)-11](https://doi.org/10.31521/modecon.V30(2021)-11). (дата звернення: 25.02.2023).
6. Гринь К.В. До питань визначення дефініції «Активний туризм». Матеріали наукової конференції «Політ – 2023». Київ: НАУ, 2023.
7. Дарина А. Ісландське туристичне диво: як країна приваблює мандрівників. 2020. <https://bazilik.media/islandske-turystychne-dyvo-iak-kraina-pryvabliuie-mandrivnykiv/><https://bazilik.media/islandske-turystychne-dyvo-iak-kraina-pryvabliuie-mandrivnykiv/> (дата звернення: 10.04.2023).
8. Джи-п-тур по Ісландії. URL: <https://flixess.com/uk/detali-turu/dzhyp-tur-po-islandiyi/> (дата звернення: 15.05.2023).
9. Ісландія на трейлерах. URL: <https://flixess.com/uk/detali-turu/islandija-na-trejlerakh/> (дата звернення: 15.05.2023).

10. Ісландія. В пошуках емоцій. URL: <https://flixess.com/uk/detali-turu/islandija2/> (дата звернення: 15.05.2023).
11. Колотуха О.В. Спортивний туризм та активна рекреація: географія, систематизація, практика (словник-довідник). Гео-Hub: науково-освітній веб-портал. Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://geohub.org.ua/node/917> (дата звернення: 15.05.2023)
12. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг: геопросторові аспекти: навчальний посібник. 3-є вид., перероб. і допов. Київ: Альтапрес, 2006. 430 с.
13. Мальська М.П., Антонюк Н.В., Ганич Н.М.. Міжнародний туризм і сфера послуг: Підручник. К.: Знання. 661 с.
14. Піший похід в горах Ісландії. URL: <https://flixess.com/uk/detali-turu/pishuj-pokhid-v-horakh-islandiyi/> (дата звернення: 15.05.2023).
15. Похід по Ісландії: перевірка на міцність для людей і наметів. URL: <https://flixess.com/uk/detali-turu/pokhid-po-islandiyi-perevirka-na-mitsnist-dlja-ljudej-i-nametiv/> (дата звернення: 15.05.2023).
16. Пошукова система Google. URL: <https://www.google.com/search> (дата звернення: 15.05.2023)
17. Про туризм: Закон України від 15.09.1995 р. № 324/95. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 25.02.2023).
18. Ресурс бронювання автобусних квитків. URL: https://shop.flixbus.ua/search?departureCity=183cda51-3912-4707-95af-05238cd58ab8&arrivalCity=40e19c59-8646-11e6-9066-549f350fcb0c&route=%D0%9A%D0%B8%D1%97%D0%B2-%D0%92%D0%B0%D1%80%D1%88%D0%B0%D0%B2%D0%B0&rideDate=18.05.2023&adult=1&_locale=uk&features%5Bfeature.darken_page%5D=1&features%5Bfeature.enable_distribution%5D=1&features%5Bfeature.train_cities_only%5D=0&features%5Bfeature.webc_search_persistent_explore_map%5D=0&atb_pdid=52bc3959-b6a7-4c94-ba31-

4510450893a6&_sp=611f3693-6fa4-4f40-80fd-8c5c77144c87&_spnuid=4ba31efd-4250-4c9c-b306-60a0210bfl da (дата звернення: 15.05.2023)

19. Рудев І.М. Активний туризм: конспект лекцій для здобувачів освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 242 «Туризм» освітньо-професійної програми «Туризм» денної та заочної форм навчання. К.: НУХТ, 2020. 105 с. URL: <http://library.nuft.edu.ua/ebook/file/72.141.pdf> (дата звернення: 25.02.2023).

20. Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 № 168-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#n9> (дата звернення: 25.02.2023).

21. Трекінг в Ісландії – висадка на Марс. URL: <https://kuluarpohod.com/ua/routes/trekking-v-islandii-visadka-na-mars/> (дата звернення: 10.04.2023).

22. Тури по Ісландії. FlixBus. URL: <https://flixBus.com/uk/tury/lokatsiya/iceland/> (дата звернення: 15.05.2023).

23. Фокін С.П. До питання місця спортивного туризму у загальній класифікації туризму. Гум. вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Г. Сковороди»: науково-теоретич. зб. Переяслав-Хмельницький : ПП «СКД», 2008.

24. Фастовець О. Туризм в Україні в умовах воєнного стану. Розвиток методів управління та господарювання на транспорті. 2022. №3(80). с. 87-97. URL: <https://doi.org/10.31375/2226-1915-2022-3-87-97> (дата звернення: 25.02.2023).

25. Фото і відео з попередніх програм. Тур Ісландією. Кулуар. URL: <https://kuluarpohod.com/ua/routes/trekking-v-islandii-visadka-na-mars/> (дата звернення: 15.05.2023).

26. Adventure Maps give you the tools needed for the trip of a lifetime. URL:<https://www.natgeomaps.com/travel-maps/adventure-maps>. (дата звернення: 25.02.2023).

27. Adventures in Iceland: an active vacation. URL: <https://www.authenticvacations.com/adventures-in-iceland> (дата звернення: 10.04.2023).

28. Araújo Vila N., Fraiz Brea J. A., Paül Carril V. El turismo activo como modalidad turística en expansion. Análisis de la oferta de turismo activo en España. Contabilidad y Negocios. 2012. №7(13). P. 59-70.

29. Baidya R. D. 18 Different Types of Tourism. The holiday story. 2023. January 16, 2023. URL: <https://www.theholidaystory.com/different-types-of-tourism/#5-nbsp-adventure-tourism> (дата звернення: 25.02.2023).

30. Chapman M. Sustainable Tourism in Iceland. URL: <https://guidetoiceland.is/history-culture/sustainable-tourism-in-iceland> (дата звернення: 10.04.2023).

31. Geschichte der Tourismusforschung URL: http://de.wikipedia.org/wiki/Geschichte_der_Tourismusforschung (дата звернення: 15.05.2023)

32. González-Morcillo S., Horrach-Rosselló P., Valero-Sierra O. et al. Forgotten effects of active tourism activities in Spain on sustainable development dimensions. Environ Dev Sustain. 2022. URL: <https://doi.org/10.1007/s10668-022-02503-3> (дата звернення: 25.02.2023).

33. Google Maps. URL: <https://www.google.com/maps> (дата звернення: 15.05.2023).

34. Iceland Country Profile. BBC. 2023. URL: <https://www.bbc.com/news/world-europe-17383525> (дата звернення: 25.02.2023).

35. Iceland Population. Worldometer. URL: <https://www.worldometers.info/world-population/iceland-population/> (дата звернення: 25.02.2023).

36. Iceland. Heritage. URL: <https://www.heritage.org/index/country/iceland> (дата звернення: 25.02.2023).

37. Iceland. URL: <https://data.worldbank.org/country/Is> (дата звернення: 25.02.2023).

38. Iceland. URL: https://databank.worldbank.org/views/reports/reportwidget.aspx?Report_Name=CountryProfile&Id=b450fd57&tbar=y&dd=y&inf=n&zm=n&country=Isl (дата звернення: 25.02.2023).

39. Lagardera F. Desarrollo sostenible en el deporte, el turismo y la educación física. Apunts. 2002. № 67. P. 70-79.

40. Morton C. The 15 Best Countries for Adventure Travel. 2020. January 21. URL: <https://www.cntraveler.com/gallery/the-best-countries-for-adventure-travel> (дата звернення: 25.02.2023).

41. Nikel D. Iceland Expects One Million Tourists In 2022. Senior Contributor. Travel and lifestyle in Europe with a focus on Norway & Scandinavia. 2022. Jan 27. URL: <https://www.forbes.com/sites/davidnikel/2022/01/27/iceland-expects-one-million-tourists-in-2022/?sh=60d011e74b7d> (дата звернення: 10.04.2023).

42. Number of international tourist arrivals worldwide from 1950 to 2022(in millions). Statista. URL: <https://www.statista.com/statistics/209334/total-number-of-international-tourist-arrivals/> (дата звернення: 25.02.2023).

43. Profile of country. Iceland. URL: <https://www.nationsonline.org/oneworld/iceland.htm> (дата звернення: 25.02.2023).

44. Share of the total gross domestic product (GDP) generated by travel and tourism worldwide from 2000 to 2021. Statista. URL: <https://www.statista.com/statistics/1099933/travel-and-tourism-share-of-gdp/> (дата звернення: 25.02.2023).

45. Total contribution of travel and tourism to GDP in leading travel markets worldwide from 2019 to 2021(in billion U.S. dollars). Statista. URL: <https://www.statista.com/statistics/292479/total-contribution-of-travel-and-tourism-to-gdp-in-selected-countries/> (дата звернення: 25.02.2023).

46. Total contribution of travel and tourism to gross domestic product (GDP) worldwide from 2019 to 2021(in billion U.S. dollars). Statista. URL: <https://www.statista.com/statistics/233223/travel-and-tourism--total-economic-contribution-worldwide/> (дата звернення: 25.02.2023).

47. Tourism in iceland in figures – January 2023. URL: <https://www.ferdamalastofa.is/static/files/ferdamalastofa/talnaefni/ferdatjonusta-itolum/2023/jan/january-2023.pdf> (дата звернення: 10.04.2023).

48. Tourism in Iceland. URL: <https://www.worlddata.info/europe/iceland/tourism.php> (дата звернення: 10.04.2023).

49. Travel & Tourism Development Index 2021 Rebuilding for a Sustainable and Resilient Future INSIGHT REPORT MAY 2022. URL: https://www3.weforum.org/docs/WEF_Travel_Tourism_Development_2021.pdf (дата звернення: 25.02.2023).

50. Travel, Tourism & Hospitality. Global tourism industry - statistics & facts. Statista. URL: <https://www.statista.com/topics/962/global-tourism/#dossier-chapter5> (дата звернення: 25.02.2023).

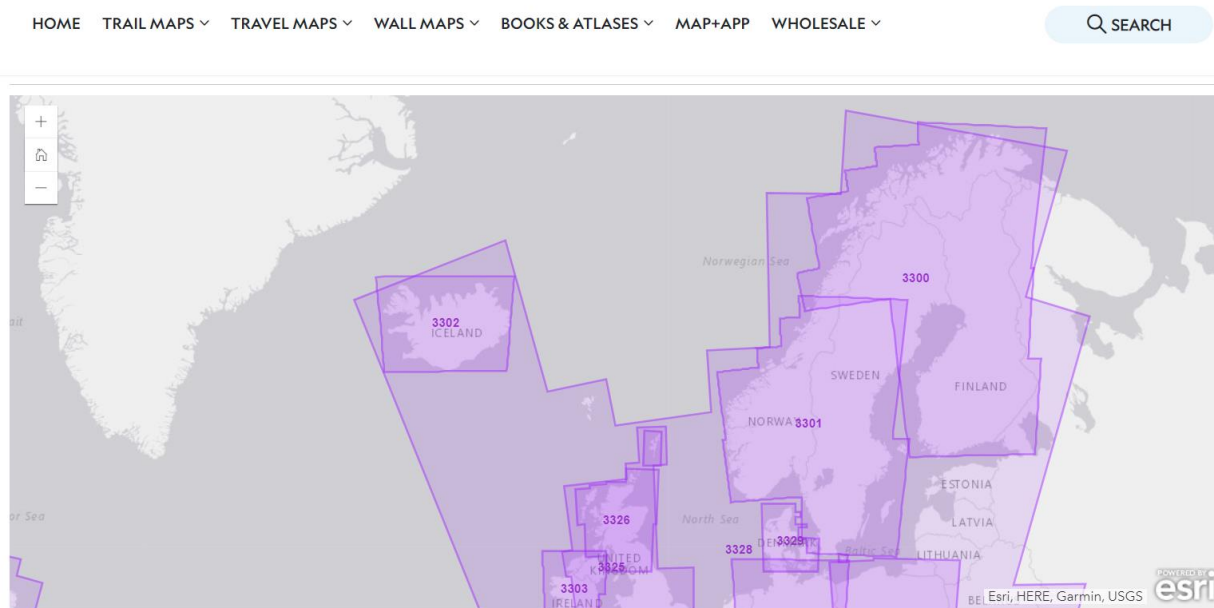
51. Types of tourism according to UNWTO. 2020. URL: <https://medium.com/@mariateresa9399/types-of-tourism-according-to-unwto-601c1fb76695> (дата звернення: 25.02.2023).

52. UN standards for measuring tourism. IRTS 2008. GLOSSARY OF TOURISM TERMS. URL: <https://www.unwto.org/glossary-tourism-terms> (дата звернення: 25.02.2023)

ДОДАТКИ

Додатки А

Карта найпопулярніших destinations активного туризму від National Geographic

Джерело: [26].

Снорклінг і підводне плавання в Сільфра

Джерело: [27].

Скелелазіння поблизу Рейк'явіка

Джерело: [27].

Фото активного туру в Ісландію

Джерело: [25]